

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามลำดับ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
 - 1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ
 - 1.3 ความแตกต่างของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ
 - 1.4 การวิจัยแบบผสมวิธี
 - 1.5 ทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา
 - 1.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาที่สองและภาษาอังกฤษ
 - 2.1 การเรียนรู้ภาษาที่สอง
 - 2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
 - 2.3 วิธีการสอนภาษาอังกฤษ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษา
 - 3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศ
4. เอกสารที่เกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียน
 - 4.1 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป
 - 4.2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ
 - 4.3 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ศาสตร์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และศาสตร์ในกลุ่มสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์มีคุณลักษณะที่แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ในขณะที่วิทยาศาสตร์มุ่งเน้นและให้ความสนใจกับวัตถุหรือสิ่งที่เป็นรูปธรรมโดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นพื้นฐานในการแสวงหาข้อเท็จจริง สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กลับให้ความสำคัญกับพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ทั้งที่แสดงออกและ

มิได้แสดงออก ในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกอื่น (สังคมศาสตร์) รวมไปถึงคุณค่า อารมณ์ และให้ความหมายกับสภาพแวดล้อม (มนุษยศาสตร์) ข้อมูลเชิงประจักษ์จึงมีความสำคัญในการแสวงหาความจริงค่อนข้างน้อยสำหรับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์เมื่อเปรียบเทียบกับวิทยาศาสตร์ (มนัส สุวรรณ, 2544, หน้า 14)

การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์นั้น ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2541, หน้า 1) กล่าวว่า เป็นการวิจัยที่มีความหลากหลายในเชิงแนวทางและรูปแบบมากกว่าการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ โดยรูปแบบในการวิจัยทางสังคมศาสตร์จึงจำแนกได้เป็น 2 แนวง คือ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งการวิจัยทั้งสองแขนงนี้ มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งยังมีการสับสนกันอยู่ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณในการแยกแยะการวิจัยทั้งสองแขนงนี้

การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์นั้นมีประเด็นที่กว้างและครอบคลุมมาก ทำให้ง่ายและสะดวกที่จะเลือกหรือกำหนดปัญหาสำหรับการทำวิจัย สาระที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ จะจัดอยู่ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ (มนัส สุวรรณ, 2544, หน้า 2)

ขอบเขตของการวิจัยทางสังคมศาสตร์

สังคมศาสตร์เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์และพฤติกรรมที่แสดงออกตามบริบทของสังคม เพื่อสร้างทฤษฎีสำหรับอธิบายเกี่ยวกับตัวมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ พันซ์ (Punch, 1998, p. 9) แบ่งการศึกษาด้านสังคมศาสตร์ออกเป็น 5 ด้าน คือ

1. จิตวิทยา
2. สังคมวิทยา
3. มานุษยวิทยา
4. เศรษฐศาสตร์
5. รัฐศาสตร์

ส่วน สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (2542, หน้า 114) ของประเทศไทยแบ่งการวิจัยสังคมศาสตร์ออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านปรัชญา
2. ด้านนิติศาสตร์
3. ด้านรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
4. ด้านเศรษฐศาสตร์
5. ด้านสังคมวิทยา
6. ด้านการศึกษา

มนัส สุวรรณ (2544, หน้า 14-15) ได้ให้ขอบเขตของงานวิจัยสาขาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ไว้ดังนี้

1. ภาษาศาสตร์
2. จิตวิทยา
3. ปรัชญาและศาสนา
4. ประวัติศาสตร์
5. สื่อสารมวลชน
6. ศึกษาศาสตร์
7. คหกรรมศาสตร์
8. นิติศาสตร์
9. รัฐศาสตร์
10. รัฐประศาสนศาสตร์
11. เศรษฐศาสตร์
12. บริหารธุรกิจ
13. สังคมวิทยาและมนุษยศาสตร์
14. ภูมิศาสตร์

ประโยชน์ของการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์มีประโยชน์ 7 ประการ คือ

1. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยเริ่มตั้งแต่การพัฒนานักวิจัย เพราะปัจจุบันประเทศไทยมีนักวิจัยน้อย นักวิจัยรุ่นใหม่ยังขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในการวิจัย การทำการวิจัยบ่อย ๆ จะช่วยสร้างนักวิจัยให้เชี่ยวชาญ เพื่อการสร้างสรรค์งานวิจัยที่มีคุณภาพ
2. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การวิจัยเป็นการค้นหาความรู้แบบวิทยาศาสตร์และพิสูจน์ความรู้เดิมที่มีอยู่ให้ถูกต้อง ใช้ความรู้ในการพัฒนาองค์ความรู้ของแต่ละคนให้กว้างขวาง ไม่หยุดนิ่ง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทำนายเหตุการณ์ในอนาคตได้ความรู้ใหม่ที่ได้จะนำมาพัฒนาการเรียนการสอน การวิจัย การถ่ายทอดความรู้ และเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าต่อคนในชาติ
3. การสร้างทฤษฎีใหม่ ทฤษฎีเป็นเครื่องมือสร้างงานวิจัย ในทำนองเดียวกันงานวิจัยก็สร้างทฤษฎีใหม่เป็นลักษณะวัฏจักรอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผลการวิจัยนอกจากจะสร้างทฤษฎีใหม่แล้วยังสร้างแนวคิด กระบวนทัศน์ รูปแบบ กฎเกณฑ์ หลักการต่าง ๆ ทางสังคม รวมทั้งการทดสอบและพิสูจน์ทฤษฎี แนวคิด หลักเกณฑ์เก่าและพัฒนาใหม่ให้ถูกต้องตามปรากฏการณ์จริง รวมทั้งการอธิบาย ควณคุมและพยากรณ์ปรากฏการณ์ในสังคม

4. การประดิษฐ์คิดค้น ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการประดิษฐ์คิดค้นเทคโนโลยีทางสังคมต่าง ๆ ได้ เช่น รูปแบบการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance Model) ระบบการควบคุมการฉ้อราษฎร์บังหลวง รูปแบบการรื้อปรับองค์กร เป็นต้น

5. การแก้ปัญหาในสังคม ทุกสังคมในโลกนี้จะมีปัญหาอยู่ตลอดเวลา ผลการวิจัยสามารถนำไปแก้ปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมได้ “เพราะปัญหาทุกอย่างจะมีทางออกเสมอ” เช่น ปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มชนต่าง ๆ การชุมนุมและเดินขบวนเรียกร้องของประชาชน เป็นต้น

6. การพัฒนานโยบาย ผลการวิจัยเป็นสารสนเทศที่สำคัญและมีประโยชน์ต่อการพัฒนานโยบายตั้งแต่ระดับกรม ทบวง กระทรวง และระดับชาติ นโยบายจากตอนสาเหตุ “ปัญหาและความต้องการ” เมื่อสังคมมีปัญหาก็ต้องแก้ไข และหากสังคมต้องการอะไรก็ต้องหา มาสนอง

7. การพัฒนาประเทศ รัฐบาลให้ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยต่อการพัฒนาประเทศไทยโดยรวม จึงได้ตั้งสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute, TDRI) ขึ้น เพื่อนำผลการวิจัยด้านต่าง ๆ มาเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ถูกต้อง (สิน พันธุ์พินิจ, 2544, หน้า 17-19)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคลกุล (2541, หน้า 8) ได้ในความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ตามสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง โดยการใช้วิธีการตีความและการให้ความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพข้อมูลและตัวนักวิจัย

ธรรมชาติวิสัยนิยม หรือ ปรากฏการณ์นิยม เป็นการความรู้ความจริง, เป็นคุณลักษณะเชิงผสม, เป็นนามธรรม, เป็นองค์รวม ผู้วิจัยกับผู้ถูกวิจัยจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ต่อเนื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างกัน ไม่อาจจะแยกเป็นสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งได้อย่างชัดเจน (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคลกุล, 2541, หน้า 5)

ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นเครื่องมือหลัก คือผู้ทำการวิจัยเอง เทคนิคในการเก็บข้อมูลคือ การสัมภาษณ์, การสังเกต (การสังเกตแบบมีส่วนร่วม) และการใช้บันทึกเหตุการณ์

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยที่อธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยจำนวนและการวัด แทนคำพูด หรือการบรรยาย การวิจัยนี้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มากกว่าการวิจัยเชิงคุณภาพ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเชิงปริมาณมี 2 ประการ คือ การเข้าใจใน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และ การหาความสัมพันธ์ ผลและเหตุ ซึ่งการวิจัยทางการศึกษา ก็มีลักษณะ เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษา จุดมุ่งหมายทั้งสองประการจะมีคุณค่าอย่างยิ่ง เมื่อทั้งสองอย่างสนับสนุนซึ่งกันและกันและ เป็นการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา (Impact on Education) (Wiersma, 1995, p. 13) นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อการศึกษา

การวิจัยเชิงปริมาณ มีความหมายโดยสรุป คือ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นงานวิจัยที่เป็นตัวเลข ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ โดยการมุ่งเน้นศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์เพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างมีเหตุและผล ซึ่งเป็นการเข้าใจใน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และการหาความสัมพันธ์ ผลและเหตุ ซึ่งการวิจัยทางการศึกษา

ความแตกต่างของการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ

ความแตกต่างของการวิจัยคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ สรุปได้ดังนี้

1. ความแตกต่างกันในลักษณะข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นของมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ประวัติ ผู้ทำวิจัยจะต้องตีความหมายของข้อมูล ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงพรรณนา หรืออธิบาย (Descriptive Approach) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการจำแนกข้อมูลที่น่าได้ หรือเป็นสถิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์และทดลอง (Analytical & Experimental Approaches)

2. ความแตกต่างด้านวัตถุประสงค์ การวิจัยเชิงคุณภาพให้ความสำคัญขององค์ประกอบที่เป็นนามธรรมของมนุษย์ ซึ่งมีรากฐานมาจากแนวคิดแบบธรรมชาตินิยม หรือปรากฏการณ์นิยม (Naturalism) แต่การวิจัยเชิงปริมาณจะมุ่งเน้นในส่วนขององค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมโดยการใช้รากฐานจากปรัชญาแนวคิดแบบปฏิฐานนิยม (Positivism)

3. ความแตกต่างในการเก็บข้อมูล ในการเก็บข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น คือ การผู้ทำวิจัยออกไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการได้มาซึ่งความจริงโดยมองแบบองค์รวม แต่การวิจัยเชิงปริมาณนั้น จะให้ความสำคัญกับผลที่ได้มามากกว่ากระบวนการ การดำเนินการมีขั้นตอนหรือระเบียบแบบแผนค่อนข้างแน่นอน

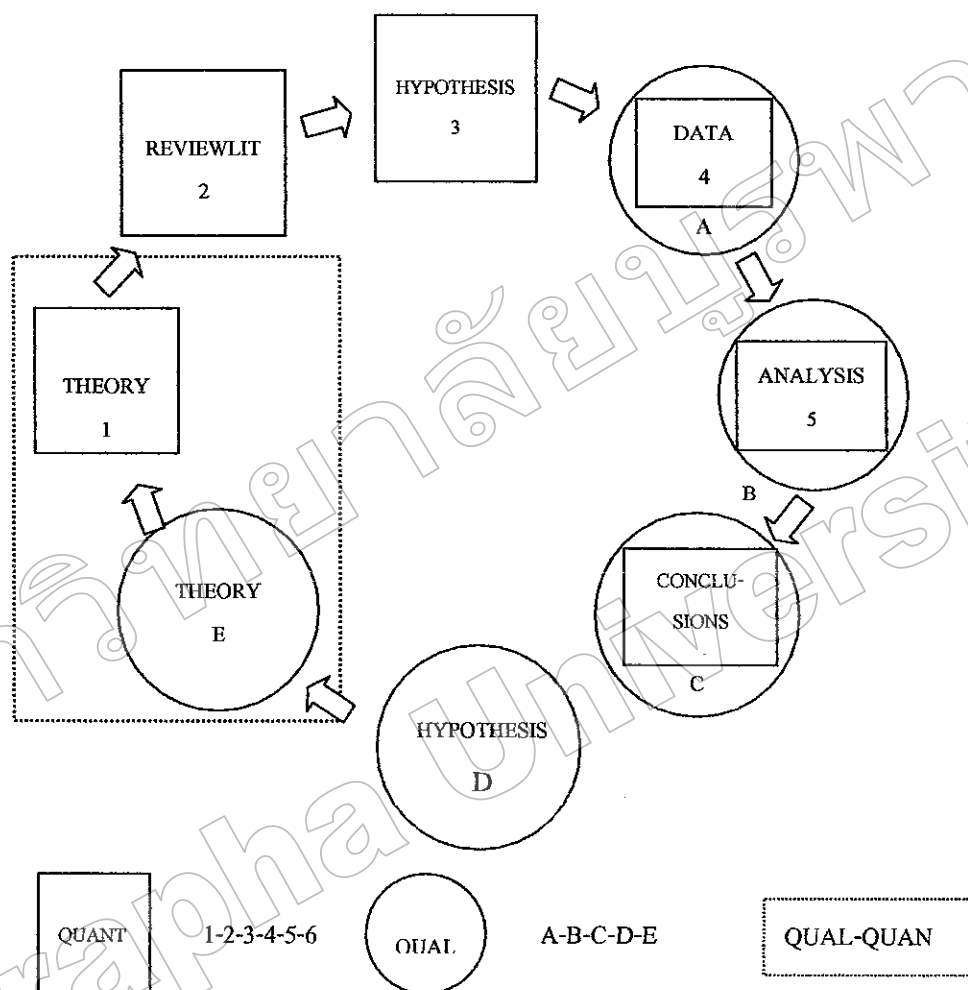
4. ความแตกต่างในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงอุปมาน (Inductive Approach) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน (Deductive Approach) ด้วยการทดสอบคำตอบที่คาดคิดไว้ล่วงหน้า (มนัส สุวรรณ, 2544, หน้า 18; สุภางค์ จันทวานิช, 2535, หน้า 17-19)

มนัส สุวรรณ (2544, หน้า 16) ได้จำแนกตารางความแตกต่างในคุณลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ดังนี้

ตารางที่ 1 ความแตกต่างในคุณลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงคุณภาพ	การวิจัยเชิงปริมาณ
1. มีรากฐานมาจากปรัชญาแนวคิดแบบธรรมชาตินิยม (Naturalism)	1. มีรากฐานมาจากปรัชญาแนวคิดแบบปฏิฐานนิยม (Positivism)
2. มุ่งทำความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น (Phenomena) อย่างลึกซึ้ง	2. มุ่งเน้นหาความจริงที่คนทั่วไปจะยอมรับ (Common Reality)
3. เป็นการวิจัยที่เน้นการพรรณนา/ อธิบาย (Descriptive Approach)	3. เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์และทดลอง (Analytical & Experimental Approaches) ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยวิธีการทางสถิติ
4. ให้ความสำคัญกับกระบวนการได้มาซึ่งความจริงโดยมองแบบองค์รวม (Wholistic View)	4. ให้ความสำคัญกับผลที่จะได้รับมากกว่ากระบวนการ การดำเนินการมีขั้นตอนหรือระเบียบแบบแผนค่อนข้างแน่นอน
5. ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงอุปมาน (Inductive Approach)	5. ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Deductive Approach) ด้วยการทดสอบคำตอบที่คาดคิดไว้ล่วงหน้า (Hypothesis)
6. มุ่งแสวงหาความรู้เพื่อสร้างเป็นกฎ/ ทฤษฎี (Theory Building)	6. มุ่งทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis Testing)
7. สิ้นสุดการศึกษาวิจัยด้วยทฤษฎี (Ends with Theory)	7. เริ่มต้นการศึกษาวิจัยด้วยทฤษฎี (Begins with Theory)
8. ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	8. ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์

กรอบความคิดและระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ภาพที่ 1 กรอบความคิดและระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ

จะเห็นความคาบเกี่ยวเนื่องของขั้นตอนในการทำวิจัยเชิงคุณภาพกับการวิจัยเชิงปริมาณ ขั้นตอนหลักของการวิจัยทั้ง 2 ประเภทที่มีความคาบเกี่ยวกันคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิเคราะห์ นอกเหนือจากสิ่งที่กล่าว ยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ทฤษฎี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของวิจัยเชิงปริมาณนั้น แท้จริงคือส่วนสุดท้ายของการวิจัยเชิงคุณภาพ จุดนี้เองหากมีทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแล้วนำไปทดสอบเพื่อยืนยันความจริงอีกครั้งด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ย่อมเท่ากับเป็นการศึกษาแบบองค์รวม (Wholistic) ครบวงจรและปิดช่องว่างของการแบ่งแยกการวิจัยทั้ง 2 ประเภทออกจากกัน (มนัส สุวรรณ, 2544, หน้า 17-18)

การวิจัยแบบผสมวิธี (Combined Qualitative and Quantitative Design)

ในการวิจัยแบบผสมวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณนั้นเพื่อนำข้อดีของแต่ละแขนงให้เกิดประโยชน์สูงสุดในงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2541, หน้า 223-224)

ในการวิจัยแบบผสมวิธีนั้น แบ่งรูปแบบได้ดังนี้

1. การวิจัย 2 ภาค (Two-Phase Design) เป็นการแยกวิธีการวิจัยทั้งแบบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณโดยเอกเทศ แต่ละตอนคำถามวิจัยต่างประเภทกัน โดยมีบทสรุปเพื่อเชื่อมโยงการวิจัยทั้งสองตอนนี้

2. แบบนำ-แบบรอง (Dominant-Less Dominant Design) เป็นการวิจัยที่ดำเนินการด้วยวิธีการวิจัยแนวหลักวิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วนำอีกวิธีมาเสริมเพื่อตรวจสอบยืนยัน หรือเพิ่มความลึกของข้อมูลแบบผสมผสาน (Mixed-Methodology Design) เป็นการผสมทั้งระดับมหภาคและจุลภาคระหว่างกระบวนการทัศน์และแนวทางการวิจัย

การผสมระดับเทคนิควิธี Triangulation

การผสมในระดับการเก็บข้อมูล มีที่มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งใช้วิธีการที่เรียกว่าเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการยืนยันข้อมูล

Cohen and Manion (1994, p. 233) กล่าวถึงคำว่า “Triangulation” ว่าเป็นคำศัพท์ซึ่งมีที่มาจากวิธีการวัดในทางกายภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มนักเดินเรือ นักยุทธศาสตร์การทหาร และวิศวกรช่างสำรวจ เป็นต้น ซึ่งคนกลุ่มดังกล่าวนี้ใช้เครื่องหมายบอกตำแหน่ง (Marker) หลาย ๆ จุดในการค้นหาตำแหน่งใด ๆ หรือวัตถุใด ๆ ที่ต้องการ ต่อมาเมื่อใช้คำ “Triangulation” นี้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิจัยเชิงคุณภาพ) จึงเป็นการใช้ในความหมายเชิงเปรียบเทียบว่าเป็นการศึกษาปัญหาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยอาศัย ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักวิจัยอธิบายปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมที่ซับซ้อนได้กระจ่างชัดและมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น

ในทัศนะของการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งความสำคัญของเทคนิคสามเส้า ในระดับของการเก็บข้อมูลเพื่อเสริมความเชื่อถือได้ โดยจำแนกการใช้เทคนิคนี้เป็น 4 ลักษณะ คือ (Patton, 1990, pp. 464-466)

1. ต่างวิธี (Methods Triangulation) การวิจัยที่ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลมากกว่าหนึ่งวิธีเพื่อตรวจสอบยืนยันซึ่งกันและกัน

2. ต่างแหล่งข้อมูล (Triangulation of Sources) การวิจัยที่มีการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งภายใต้วิธีการเดียวกัน เช่น ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์คนต่างกลุ่มต่างสถานะในเรื่องเดียวกัน เป็นต้น

3. ต่างผู้วิเคราะห์ (Analyst Triangulation) การวิจัยที่ใช้นักวิจัยหลากหลาย (ต่างทักษะ ต่างภูมิหลัง ต่างสาขา) เพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล/ ข้อค้นพบ

4. ต่างทฤษฎี/ แนวคิด (Theory/ Perspective Triangulation) การวิจัยที่ใช้ทฤษฎี/ แนวคิด มากกว่า 1 แนวทางในการตีความ/ ให้ความหมายแก่ข้อมูลทีวิเคราะห์ได้

นักวิจัยทั่วไปมักรู้จักเทคนิคสามเส้าในความหมายเฉพาะของการใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ซึ่งที่จริงเทคนิคสามเส้า มีหลายลักษณะดังกล่าวข้างต้น และ สอดคล้องกับที่ Denzin (1970) ได้ให้แนวทางไว้แต่เดิมซึ่งจำแนกเป็น 6 ประเภทดังนี้

1. ต่างกาล (Time Triangulation) การวิจัยที่คำนึงถึงการแก้อาจจำกัดของความแตกต่าง หรือการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา อาจใช้วิธีการศึกษาภาพตัดขวาง (Cross-Sectional) และ การศึกษาแบบเจาะลึกตามกาลเวลา (Longitudinal) ผสมผสานกัน

2. ต่างสภาพ (Space Triangulation) ขยายขอบเขตการวิจัยในด้านท้องถิ่นหรือวัฒนธรรม ผลการวิจัยจะไม่จำกัดด้วยลักษณะเฉพาะของพื้นที่หรือวัฒนธรรมนั้น ๆ โดยใช้วิธีการวิจัยข้าม วัฒนธรรม (Cross-Cultural Technique) เพื่อสรุปได้ในเชิงเปรียบเทียบ

3. ต่างระดับ (Combined-Level Triangulation) ใช้การวิเคราะห์หลายระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับปฏิสัมพันธ์ (กลุ่ม) ระดับชุมชน (องค์กร วัฒนธรรม สังคม) เพื่อสรุปได้กว้างขึ้น

4. ต่างทฤษฎี (Theoretical Triangulation) มีกรอบการวิจัยซึ่งมาจากทฤษฎีมากกว่าหนึ่ง ทฤษฎีที่อาจไม่สอดคล้องกัน แต่มีจุดเด่นที่นำมาใช้ประ โยชน์ร่วมกัน เพื่อเป็นแนวทางการวิจัยนั้น หรือเป็นการทดสอบทฤษฎีที่ขัดแย้งกัน

5. ต่างผู้วิจัย (Investigator Triangulation) ใช้กลุ่มนักวิจัยที่มาจากหลากหลายประสบการณ์ ดังเช่น นักวิจัยสหสาขา หรือแม้แต่การใช้ผู้สังเกตหลายคนในสถานการณ์เดียวกันเพื่อบ่งเพิ่มความ เที่ยงตรง (Validity) ของผลการวิจัย

6. ต่างวิธีการ (Methodological Triangulation) มีความต่างในเชิงเทคนิควิธี แบ่งเป็น 2 ชนิด

6.1 Within-Method-Triangulation (ต่างในวิธี) มีลักษณะคล้ายกับการวิจัยซ้ำเพื่อ ยืนยันผลโดยใช้วิธีเดียวกันแต่ศึกษาต่างสถานการณ์ และมุ่งประเด็นที่การยืนยันความเชื่อมั่น (Reliability) ของผลการวิจัย

6.2 Between-Method-Triangulation (ต่างระหว่างวิธี) ใช้วิธีการศึกษามากกว่า หนึ่งวิธีเพื่อตอบปัญหาวิจัยเดียวกัน และในสถานการณ์เดียวกัน โดยมุ่งประเด็นที่ความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อค้นพบ

ตามความหมายเดิมนั้น เทคนิคสามเส้า มุ่งเสริมความเที่ยงตรงของงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยลดอคติหรือความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากข้อมูลแหล่งเดียวหรือแง่มุมเดียว ต่อมาเมื่อเทคนิคนี้ได้รับความสนใจมากขึ้นจากนักวิจัยเชิงปริมาณ ได้มีการขยายขอบเขตกว้างกว่าเดิม ในแง่ของการใช้วิธีการข้ามกระบวนทัศน์ กล่าวคือใช้วิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณนั้น การใช้เทคนิคสามเส้า เพื่อใช้ “แง่มุมที่หลากหลาย” น่าจะหมายถึงการใช้ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ “ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data)” และ “ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)” อย่างผสมผสานและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology Theory)

นิสา ชูโต (2545, หน้า 39-42) ได้กล่าวถึง สาระสำคัญของการวิจัยปรากฏการณ์วิทยา (Phenomenology Theory) ว่า เป็นแนวคิดในประเด็นที่เกี่ยวกับ “อะไรคือรูปแบบและประสบการณ์สำคัญในชีวิตของบุคคลนั้น ๆ” ซึ่งผู้ให้กำเนิดแนวคิดนี้คนแรก คือ นักปราชญ์ชาวเยอรมันชื่อ เอ็ดมุนด์ เอช. ฮูสเซิร์ล (Edmund H. Husserl) ต่อมามีนักปราชญ์และนักคิดในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้นำไปพัฒนาสู่วิธีทางสังคมศาสตร์อย่างกว้างขวาง เช่น อัลเฟรด ชูลทซ์ (Alfred Schultz), ไวท์เฮด (Whitehead), จีอออร์กี (Gorghi) ปัจจุบันแนวคิดนี้ได้แพร่หลายเข้าไปมีอิทธิพลในสาขาจิตวิทยา สาขาจิตวิเคราะห์ โดย มุสตาเกส (Moustakas) เป็นต้น

แนวคิด “ปรากฏการณ์วิทยา” ของ ฮูสเซิร์ล นั้นหมายถึง วิธีการศึกษาโดยให้บุคคลอธิบายถึงเรื่องราวและประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ตนเองประสบทางสื่อดสัมผัสต่าง ๆ ฐานคติที่สำคัญคือ มนุษย์เราจะรู้ดีในเรื่องที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อน โดยการรับรู้และเข้าใจความหมายในขณะที่มีสติสัมปชัญญะอยู่ นั่นคือ เริ่มแรกความเข้าใจของมนุษย์เกิดจากการรับรู้ซึ่งสัมผัสผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งประสบการณ์เหล่านั้นจะผ่านการกลั่นกรองตีความเสียก่อน จนกระทั่งรายละเอียดของการรับรู้และการตีความถูกผสมกลมกลืนจนเป็นเนื้อเดียวกัน การตีความจึงเป็นส่วนและสิ่งสำคัญยิ่งในการที่มนุษย์จะเข้าใจถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ ดังนั้นประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์จึงจะรวมการตีความไว้ด้วยเสมอ

แนวคิดที่เป็นฐานคติที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของปรากฏการณ์วิทยา คือ การแบ่งปันความสำคัญของประสบการณ์ด้วยการตรวจสอบความหมายโดยการรับรู้ ถ่ายโอนและตรวจสอบกับบุคคลที่ผ่านประสบการณ์เช่นเดียวกันมาแล้ว การตรวจสอบความสำคัญและความหมายของประสบการณ์ว่าเป็นปรากฏการณ์อย่างเดียวกัน โดยการนำประสบการณ์ของแต่ละบุคคลมาแยกแยะพิจารณา วิเคราะห์เปรียบเทียบ ตรวจสอบหาความคล้ายคลึงและความแตกต่างกัน เพื่อค้นหาประสบการณ์ร่วมที่สำคัญ ความสำคัญของฐานคติเกี่ยวกับประสบการณ์ร่วมนี้จะคล้ายคลึงกับฐานคติของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาที่ว่า วัฒนธรรมของกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีตัวตนและเป็น

สิ่งสำคัญ ดังนั้น การวิเคราะห์ประสบการณ์ร่วมของกลุ่มจำเป็นต้องแยกแยะ ระหว่างความรู้สึก และคุณค่าส่วนตัวกับความรู้สึกร่วมต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้ได้ โดยการค้นหา เปรียบเทียบอย่างจริงจัง จนกระทั่งได้ประสบการณ์หรือปรากฏการณ์ที่มีองค์ประกอบร่วมกันของกลุ่มผู้ร่วมอยู่ในปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างแท้จริง

การศึกษาในเชิงปรากฏการณ์วิทยา สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท (กิตติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์, 2546, หน้า 71)

1. ปรากฏการณ์วิทยาในเชิงศาสตร์แห่งการตีความ (Hermeneutics Phenomenology) เป็นการศึกษาประสบการณ์ตรงของบุคคล ให้ความสนใจในความรู้สึกส่วนบุคคลและสิ่งแวดล้อมของบุคคล การศึกษาจะครอบคลุมประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ชีวิต เป็นการค้นหาประเด็นเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมของมนุษย์ กระบวนการศึกษาจะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์จะสะท้อนความรู้สึกในเหตุการณ์นั้น ๆ ออกมา

2. ปรากฏการณ์วิทยาเชิงประจักษ์ (Empirical Phenomenology) เป็นการศึกษาที่นิยมใช้มาก เพราะเป็นการพัฒนาการสร้างทฤษฎี แนวคิดและกระบวนการที่เกี่ยวข้องในด้านความรู้เกี่ยวกับมนุษย์ การสะท้อนความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ที่ผ่านมา เป็นการค้นหาพฤติกรรมของบุคคลที่ได้แสดงออกมาโดยตรง การรวบรวมข้อมูลจะประกอบด้วยการสัมภาษณ์ ชนิดปลายเปิด ให้บุคคลได้เล่าถึงประสบการณ์ที่เขาได้ประสบมา ตามประเด็นที่ต้องการจะศึกษา และผู้ศึกษาสังเกตพฤติกรรมโดยมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ต่าง ๆ นักมานุษยวิทยากล่าวว่าเป็นการศึกษาที่เหมาะสมที่จะได้ข้อมูลที่แท้จริงจากบุคคลนั้น

3. ปรากฏการณ์วิทยาแนวการสืบค้นด้วยตนเอง (Heuristic Phenomenology) เป็นการศึกษาเพื่อหาความหมายในปัญหาที่น่าสนใจ หรือวิธีการ กระบวนการที่อธิบายว่าทำไมมนุษย์จึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือทำไมจึงเกิดปัญหาเช่นนั้น เป็นคำถามที่กว้างมีความสำคัญเกี่ยวกับสังคม โดยทั่วไปผู้วิจัยจะต้องมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้น ผลการศึกษาอาจจะปรากฏในรูปของบทกวี บทประพันธ์ เพลง ศิลปะและงานสร้างสรรค์ส่วนบุคคล

Clark (1992 อ้างถึงใน กิตติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์, 2546, หน้า 72) กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาตามแนวปรากฏการณ์วิทยา ไว้ดังนี้

1. มีจุดเน้นตามคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูล
2. ให้ความสำคัญกับองค์รวม
3. เป็นการค้นหาความหมาย หรือการทำความเข้าใจประสบการณ์ แนวคิด และความเข้าใจของบุคคลผ่านกระบวนการหยั่งรู้ (Intuition) และการสะท้อนคิดพิจารณา (Reflection) อย่างมีสติ

4. มีความมุ่งมั่นที่จะอธิบายประสบการณ์ ซึ่งต้องบรรยายให้ตรงกับความเป็นจริงของสิ่งที่เกิดขึ้นมากที่สุด และอธิบายอย่างตรงไปตรงมาด้วยคำพูดของผู้ให้ข้อมูลว่าเกิดอะไรขึ้น คำพูดเหล่านี้จะแสดงให้เห็นในภาพ ความรู้สึกทั้งในด้านดีและไม่ดีตามความเป็นจริง ไม่ใช่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามความคิดเห็นของผู้วิจัย

5. ผู้ศึกษาต้องมีการใช้คำถามที่เหมาะสม เพื่อค้นหาความหมายของประสบการณ์ มีการใช้ข้อมูลจากหลายแห่ง บันทึกสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและจะเกิดต่อไปในอนาคต

6. เป็นการศึกษาค้นคว้าปรากฏการณ์ในทุกประเด็น

7. ผลการศึกษาที่ได้จากบุคคลมีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลตามหลักการทางวิทยาศาสตร์

8. การศึกษาผ่านกระบวนการมองเห็น สะท้อนความคิด จนเกิดความรู้ความเข้าใจทั้งในระดับต้นและระดับลึก

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

1. แนวคิดของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดและรวบรวมกลุ่มแปรจำนวนมาก ให้เหลือเฉพาะที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดดังนี้

วิรัช วรรณรัตน์ (2538, หน้า 37) กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นวิธีการทางสถิติที่พยายามจัดกลุ่มตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน เป็นการศึกษาตัวแปรที่มีภาพลักษณ์เด่นชัด ซึ่งลักษณะเด่นของตัวแปรและการจัดกลุ่มของตัวแปรที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปร ทำให้ทราบถึงโครงสร้างแบบแผนของข้อมูลและปัจจัยร่วมของตัวแปร ตลอดจนคำนึงน้ำหนักแต่ละตัวประกอบที่ได้จากค่าของตัวแปร

บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 178-179) กล่าวว่า เป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลโดยใช้เครื่องมือหลายชุดหรือเทคนิคหลายด้าน ผลการวิเคราะห์จะช่วยให้ทราบว่าเครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นวัดองค์ประกอบร่วมกันหรือไม่ มีกี่องค์ประกอบ และวัดแต่ละองค์ประกอบมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจะพิจารณาผลการวิเคราะห์แล้วใช้หลักเหตุผล

อุทุมพร จามรมาน (2532, หน้า 133) ได้กล่าวว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบว่าเป็นเทคนิคทางสถิติที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่มีเป็นจำนวนมาก ตัวแปรจำนวนมากและตัวประกอบจำนวนมาก

เพียงดาว มินมณี (2546, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบว่าเป็นเทคนิคทางสถิติที่ใช้วิเคราะห์ผลการวัดเพื่อใช้ตรวจสอบความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรต่าง ๆ เพื่อให้ได้ตัวประกอบแยกออกจากกันเป็นกลุ่มโดยอาจใช้เครื่องมือหรือเทคนิคหลายชุด

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2547, หน้า 16) ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออธิบายข้อมูลให้ง่ายขึ้นด้วยการลดจำนวนตัวแปร (หรือข้อคำถาม) ให้น้อยลงโดยการพยายามหาองค์ประกอบของตัวแปรเหล่านั้นให้มีจำนวนน้อย ๆ ที่จะแทนตัวแปรที่มีจำนวนมาก ๆ โดยรวมกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เป็นองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งยึดหลักการที่ว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันเพราะตัวแปรเหล่านี้มีองค์ประกอบร่วมกัน พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรซึ่งจะมีความสัมพันธ์กันสูงเป็นกลุ่ม ที่เรียกว่า องค์ประกอบ

ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวแปรจำนวนมากให้น้อยลง เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ นำตัวประกอบที่ได้มาแยกเป็นกลุ่ม โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ

2. จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.1 เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรที่มีลักษณะเหมือนกันเข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการลดจำนวนตัวแปรเพื่อประโยชน์ในการอธิบาย และสรุปยืนยันตามข้อมูล ที่สังเกตมาได้

2.2 เพื่อบอกจำนวนตัวแปรหรือตัวประกอบรวมโดยอาศัยค่าตัวแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมของตัวแปร

2.3 เพื่อค้นหาตัวประกอบแฝง (Latent Factor) และตัวประกอบเฉพาะ (Unique Factor) ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรกลุ่มนั้น

2.4 เพื่อหาน้ำหนัก (Factor Loading) ของตัวประกอบร่วมแต่ละตัวว่ามีขนาดจำนวนมากน้อยเท่าไรในการวัดกลุ่มตัวแปร

2.5 เพื่อหาโครงสร้างของตัวประกอบ (Structure Factor) ในการอธิบายและกำหนดยืนยันถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และการจัดกลุ่มประเภทบุคคล (เพียวกาว มินมณี, 2546, หน้า 36)

3. ขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

สมบัติ ท้ายเรือคำ (2547, หน้า 19) กล่าวถึง ขั้นตอนและวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ดังนี้

3.1 การคำนวณค่าสหสัมพันธ์ภายในและสร้างเมตริกซ์สหสัมพันธ์ คือ การคำนวณค่าสหสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่ต้องการวิเคราะห์และนำเสนอในรูปเมตริกซ์สหสัมพันธ์

3.2 สกัดองค์ประกอบ (Extraction) คือการแยกองค์ประกอบร่วมให้มีจำนวนองค์ประกอบน้อยที่สุด ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สังเกตได้ ซึ่งมีวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 Maximum Likelihood Method หรือ Canonical Factoring

3.2.2 Least-Squares Method หรือ Principal Axis Factoring

3.2.3 Alpha Factoring

3.2.4 Image Factoring

3.2.5 Principal

3.3 การหมุนแกน (Method of Rotation) การหมุนแกนองค์ประกอบมีเป้าหมายเพื่อให้ได้องค์ประกอบที่มีโครงสร้างง่าย (Simple Structure) ไม่ซับซ้อนซึ่งมี 2 วิธี คือ

3.3.1 การหมุนแกนตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) หมายถึง การหมุนแกนที่จะเป็นผลให้องค์ประกอบที่ไม่ได้สัมพันธ์กัน และการหมุนแกนวิธีนี้มีให้เลือกใช้ 3 แบบ คือ

3.3.1.1 Varimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนคอลัมน์ให้ง่ายขึ้นคือให้เกิดความแปรผันของคอลัมน์ใน Factor Pattern Matrix

3.3.1.2 Equamax ใช้วิธีประนีประนอมระหว่าง Quartimax กับ Varimax

3.3.1.3 Quartimax หมุนแกนโดยเน้นการเปลี่ยนแถวให้ง่ายขึ้น

3.3.2 การหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique Rotation) หมายถึง การหมุนแกนที่จะเป็นผลให้องค์ประกอบที่ได้มีความสัมพันธ์กัน การหมุนวิธีนี้มี 3 แบบ คือ

3.3.2.1 Quartimin

3.3.2.2 Covarimin

3.3.2.3 Oblimin

3.4 การสร้างตัวแปรประกอบจากค่า Loading และตั้งชื่อองค์ประกอบ เมื่อได้เมตริกซ์องค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลังจากหมุนแกนแล้ว โดยการสร้างองค์ประกอบจะพิจารณาเลือก ดังนี้

การเลือกค่า Loading เพื่อจะได้ทราบว่าตัวแปรใดจะรวมกันอยู่ในองค์ประกอบใด ให้พิจารณาเกณฑ์ที่ค่า Loading .30-.40 (โดยไม่พิจารณาเครื่องหมายว่าเป็นบวกหรือลบ) และเลือกตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดที่อยู่องค์ประกอบนั้นเข้าเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ ถ้าตัวแปรใดมีค่าน้ำหนักใกล้เคียงกันหลายค่ามากกว่า 1 องค์ประกอบ ให้พิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่สูงกว่าองค์ประกอบอื่นตั้งแต่ .10 ขึ้นไป แต่ถ้าความแตกต่างของน้ำหนักองค์ประกอบน้อยกว่า .10 จะถือว่าเป็นตัวแปรที่ซับซ้อน พิจารณว่าตัวแปรนั้นไม่เป็นตัวประกอบใดเลย

การตั้งชื่อองค์ประกอบ หลังจากที่ได้เลือกตัวแปรเข้ารวมกันอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน มีเกณฑ์ในการตั้งชื่อ คือ ให้ชื่อจะต้องสั้นและมีความหมายสอดคล้องกับ โครงสร้างขององค์ประกอบหรือตามโครงสร้างทฤษฎี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาที่สองและภาษาอังกฤษ

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพ คือ การสอนที่รับรองได้ว่า นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้นั้น เป็นครูผู้สอนที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ใช้เวลาแก่ผู้เรียนแต่ละคน ในการเรียนรู้ โดยพิจารณาความแตกต่างของบุคคล และวิชาที่สอน บางคนต้องใช้เวลามาก บางคนต้องการน้อย

การเรียนรู้ภาษาที่สอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการได้มาซึ่งภาษาที่สอง

1. การเรียนภาษาที่สองเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้โดยทั่วไป ของมนุษย์และเรื่องของสติปัญญา
2. มีความแปรปรวนมากหลายในหมู่ผู้เรียนในเรื่องของสไตล์เชิงปัญญา และการเลือกกลยุทธ์ในการเรียนของผู้เรียนแต่ละ
3. บุคลิกภาพ การมองตนเอง การแสดงตนเองในการสื่อสารจะมีผลกระทบต่อปริมาณ และคุณภาพของการเรียนภาษาที่สอง
4. การเรียนรู้วัฒนธรรมที่สองทุกแง่มุมเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนภาษาที่สอง
5. ความแตกต่างทางภาษาศาสตร์ระหว่างภาษาแม่และภาษาที่เป็นเป้าหมายในการเรียนภาษาที่สองเป็นแหล่งที่มาของการเรียนภาษาที่สอง แต่กระบวนการสร้างสรรค์ที่แสวงหารูปแบบของระบบระหว่างภาษา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการใช้แหล่งที่มา และทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก ตัวผู้เรียนเอื้ออำนวยให้มีการจัดระบบและแยกแยะวิเคราะห์ถึงความเหมือนและความแตกต่างระหว่างสองภาษาจำทำให้ลดความผิดพลาดลง ทั้งนี้ ย่อมอาศัยความร่วมมือระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
6. สมรรถนะในการศึกษาในทุก ๆ ประเภทเป็นเป้าหมายสูงสุดของผู้เรียนในการที่จะพยายามใช้ภาษาเพื่อการสนทนาสื่อสาร โดยอาจ รวมถึงการปฏิสัมพันธ์ที่มีได้ใช้ภาษา และการต่อรองโดยใช้ภาษาเป็นสำคัญอันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษาที่สอง
7. เราไม่สามารถทราบ ได้ว่า การสอนหรือการวิจัยอันตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ใช้ยูนันมีความตรง นอกจากจะ ได้มีการ ทดสอบที่วัดสมรรถนะของผู้เรียนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถตีความต่อได้ และมีความหมาย ตรงกับคำถามในการเรียนการสอนภาษาที่สอง (พรชูลี อาชาวอำรุง, 2541, หน้า 12)

ในที่สุดทฤษฎีเกี่ยวกับการ ได้มาซึ่งภาษาที่สองนั้นจำเป็นที่ต้องครอบคลุมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ และในขณะเดียวกันควรจะสามารถประยุกต์ได้ในความเป็นจริง

การได้มาซึ่งภาษาจะเกิดขึ้นมากที่สุด คือที่สุดในสิ่งแวดล้อมที่มีความเครียดต่ำและผู้เรียนไม่จำเป็นต้องปกป้องตัวเอง หรือเมื่อผู้เรียนและผู้สอนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทั้งรูปแบบการตรวจสอบติดตามผลซึ่งแยกแยะความแตกต่างระหว่างการได้มาซึ่งภาษาที่สองทั่วโลก ไม่มีใครปฏิเสธได้ว่า เราควรมีการเรียนการสอนในห้องเรียนน้อยลง แต่ควรจะให้เด็กได้มีการใฝ่รู้ และแสวงหาความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเองตามธรรมชาติของเรียนมากขึ้น ไม่มีใครปฏิเสธความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาที่สองโดยการเลียนแบบการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ที่เรียนภาษาที่หนึ่งอย่างประสบความสำเร็จอยู่ในปัจจุบัน

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษา นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักจิตวิทยา มีความเห็นว่าเด็กจะมีความสามารถทางภาษาไม่ได้ ถ้าเด็กทารกและเด็กเล็กเติบโตขึ้นแยกต่างหากจากมนุษย์อื่น แต่เด็กจะสามารถเรียนภาษาได้ โดยการมีประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมของมนุษย์อื่นซึ่งสื่อสารกันโดยใช้ภาษาหนึ่ง เด็กซึ่งเป็นหน่วยใหม่ในสังคมนั้นมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ภาษาไปทีละเล็กทีละน้อยสะสมกันมากขึ้นตามอายุ หรือตามระยะเวลาที่มีประสบการณ์ในหมู่มนุษย์นั้นนั่นเอง (ควงเดือน พันธุมนาวิน, 2524, หน้า 81)

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในระบบการศึกษาไทยนั้น กำหนดให้นักเรียนต้องเรียนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นเวลามากกว่า 9 ปีขึ้นไปในการเรียนภาษาอังกฤษ แต่กลับพบว่า นักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ (ฉลอง ทับศรี, 2547)

กระบวนการสื่อสารกันของมนุษย์ในโลกนี้นั้นก็ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในการสื่อสาร ซึ่งกระบวนการสื่อสารนั้นเป็นกระบวนการภายใน (Internal Process) ที่ได้มาจากการทำงานของสมอง ที่มีความจำถาวร และความจำชั่วคราว การสื่อสารต้องประกอบด้วยความสนใจ การคิดสร้างสรรค์ (Message) ขึ้นมา แล้วแปลสารนั้นเป็นสัญลักษณ์ (คำพูด, ท่าทาง, ข้อความ ฯลฯ) แล้วทำการส่งออกไป ในขณะที่เดียวกันผู้รับสารก็ต้องมีพื้นฐานในสิ่งที่ได้รับ แล้วทำการแปลงสัญญาณนั้นออกมาเป็นสารที่เข้าใจได้ (ฉลอง ทับศรี, 2547)

การเรียนรู้ภาษาดังประเทศภาษาใดภาษาหนึ่งความจำเป็นในระดับมัธยมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการฝึกความคิดรวบยอดแบบต่าง ๆ ซึ่งในโครงสร้างหลักสูตรภาษาดังประเทศกำหนดระดับความสามารถทางภาษาและพัฒนาการของผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีเป้าหมายและความคาดหวังในเรื่องวิสัยทัศน์ การจัดการเรียนการสอนภาษาดังประเทศในหลักสูตรขั้นพื้นฐานว่า เมื่อผู้เรียนภาษาดังประเทศอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา สามารถใช้ภาษาดังประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงได้ รวมทั้งมีความรู้

ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทย ไปยังประชาคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นในระยะแรกเป็นการสอนพื้นฐานของภาษาโดยทั่วไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อฝึกความชำนาญด้านการอ่านมากกว่าฝึกความชำนาญด้านอื่น ๆ เช่นการเขียน การฟัง การพูด ในปัจจุบันความต้องการภาษาอังกฤษได้ขยายกว้างขวางมากขึ้น นอกจากความรู้เฉพาะจากความรู้ภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาแล้ว ผู้เรียนยังมีความต้องการที่จะใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการทำงานหน้าที่ของตนเอง

การสอนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาที่ว่าด้วยการฝึกทักษะ (Skill Practice) ทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วในการสื่อความหมายให้ครบทั้ง 4 ทักษะ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงแบ่งเป็น 2 หมวดใหญ่ คือ ด้านเนื้อหา และ ด้านความรู้สึกและด้านจิตใจต่อการเรียนภาษา องค์ประกอบในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง

สติวิก (Stevick, 1957, p. 101) กล่าวว่า iva บุคคลต้องเรียนภาษาใหม่ เมื่อเขาได้เรียนรู้ภาษาของผู้เรียนแล้ว และบุคคลจะต้องการเรียนรู้ใหม่เมื่อ

1. เขาได้เรียนรู้ระบบเสียงของภาษาใหม่แล้ว
2. เขาได้เรียนรู้ที่จะใช้ไวยากรณ์ของภาษาใหม่แล้ว
3. เขาได้เรียนรู้ศัพท์ของภาษาใหม่พอสมควร

วิธีการสอนภาษาอังกฤษ

ในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศมีวิธีสอนหลายวิธี แต่ละวิธีมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ครูผู้สอนจึงควรที่จะศึกษาวิธีการสอนแต่ละวิธีให้เข้าใจเพื่อที่จะสามารถเลือกนำไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในแต่ละระดับชั้น ตลอดจนช่วยให้ดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีสอนภาษาอังกฤษมีหลายวิธีดังนี้ คือ

1. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (The Grammar Translation Method) (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2537, หน้า 39-106) วิธีสอนแบบนี้เรียกว่า วิธีสอนแบบคลาสสิก (Classical Method) เน้นการสอนไวยากรณ์และการแปลเพื่อให้สามารถอ่านคำราและวรรณคดีอังกฤษ รวมทั้งการให้เห็นถึงคุณค่าของบทประพันธ์ภาษาต่างประเทศ
2. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 57-64) เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า วิธีสอนแบบภาษาศาสตร์ (Linguistic Method) การสอนภาษาจะเริ่มจากการฟังและพูดเป็นพื้นฐานไปสู่การอ่านและการเขียน โดยครูผู้สอนหรือเจ้าของภาษาเอง

ซึ่งภาษาที่นำมาให้ผู้เรียนเรียนเป็นภาษาที่เจ้าของภาษาใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่การสอนเกี่ยวกับตัวภาษา

3. วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning) เน้นความสัมพันธ์ระหว่างปฏิกริยาโต้ตอบ โดยยึดผู้เรียนเป็นหลัก เน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนร่วมทำกิจกรรม ผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่ม และมีอิสระในการคิด ซึ่งวิธีสอนแบบนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

4. วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach) (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 113-115) เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมายได้ โดยใช้ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือ ไวยากรณ์ (Linguistic or Grammatical Competence) ได้แก่ การใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษา คือ เสียง คำศัพท์ โครงสร้างทางภาษาเป็นแกนในการสื่อความหมาย

5. วิธีสอนแบบตรง (The Direct Method) (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 49-54) นิยมใช้ปะปนกับการสอนแบบไวยากรณ์และแปล เรียกวิธีสอนแบบผสมว่า “Compromise Method Oral Method” การเรียนการสอนวิธีนี้จะใช้ภาษาต่างประเทศตลอดเวลาและสื่อสารเหมือนอยู่ในสถานการณ์จริง

แต่ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2528) ได้กล่าวถึงการเรียนภาษาต่างประเทศไว้ดังนี้ คือ ในการเรียนภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนมักจะมีพื้นเพความรู้ภาษาแม่ของตนอยู่ส่วนหนึ่ง ซึ่งทำให้หลักการถ่ายทอดความรู้มีส่วนสำคัญ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ

1. การถ่ายทอดความรู้เก่าชนิดส่งเสริมความรู้ใหม่ (Positive Transfer) ได้แก่ โครงสร้างทางหน่วยเสียง หน่วยคำ และไวยากรณ์ที่คล้ายคลึงกับภาษาพื้นเมืองของผู้ศึกษา

2. การถ่ายทอดความรู้เก่าชนิดไม่ส่งเสริม ความรู้ใหม่ (Negative Transfer) โครงสร้างทางหน่วยเสียง หน่วยคำ และไวยากรณ์ที่ไม่คล้ายคลึงกับภาษาพื้นเมืองของผู้ศึกษา แต่ในทัศนะใหม่ในการเรียนภาษาต่างประเทศ มีโครงสร้างจากภาษาอังกฤษ ด้วยการเรียนโดยการเลียนแบบ (Imitation) โดยวิธีเอาอย่าง (Identification) และวิธีลองผิดลองถูก (Trial and Error) น่าจะเป็นวิธีได้ผล

องค์ประกอบในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง

องค์ประกอบในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองนั้น มีองค์ประกอบ 3 ประการ (Jakobovits, 1971, pp.103-115) ที่ทำให้การเรียนภาษาต่างประเทศมีประสิทธิภาพนั้น คือ

1. องค์ประกอบด้านการสอน (Instruction Factors)
2. องค์ประกอบด้านผู้เรียน (Learner Factors)
3. องค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Factors)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ภาษา คือ การเปล่งเสียง และการเขียนสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งคนในสังคมหนึ่ง ๆ เรียนรู้และใช้กันเองเดียวกัน คนที่ใช้ภาษาเดียวกันสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้อย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ภาษาช่วยให้คนสามารถรวมกันเป็นกลุ่มและสังคมที่มีแบบแผน มีการร่วมมือกันในกิจกรรมต่าง ๆ และภาษาทำให้สังคมสามารถควบคุมการกระทำและความคิดของคนได้ นอกจากนี้ การสื่อสารความหมายโดยการใช้ภาษานี้ยังเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดทางสังคมและวัฒนธรรมแก่ชนรุ่นหลัง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524, หน้า 80)

ในการศึกษาวิชาภาษาศาสตร์นั้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องทราบว่าตนเองกำลังศึกษาภาษาในระดับใด นั่นคือ ระดับของเสียงและระบบเสียง ระดับความหมาย ระดับคำ หรือระดับไวยากรณ์ ในปัจจุบันได้มีผู้เน้นการศึกษาภาษาเพิ่มขึ้นในอีกระดับหนึ่งซึ่งสูงกว่าไวยากรณ์

การศึกษาด้านภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยานั้น เป็นการศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของคน นั่นคือ ศึกษาการเรียนรู้ภาษานั้นเอง ในการเรียนรู้ภาษาของนั้น เป็นที่ทราบกันดีว่า สมองมีบทบาทมากที่สุด โดยสมองเป็นปฐม และตามด้วยเนื้อหาหลักการด้านการเรียนภาษา ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการด้านความคิดและความเข้าใจ ความแตกต่างของการสื่อสารของมนุษย์กับระบบการสื่อสารของสัตว์ การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาแม่ การเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ ลักษณะการรับรู้และทำความเข้าใจถ้อยความ (พิณทิพย์ ทวยเจริญ, 2537, หน้า 1-2)

กลไกสมองกับเรียนรู้ภาษา

กลไกในสมองที่ใช้ในการเรียนภาษานั้น จะเป็นกลไกอันเดียวกัน ไม่ว่าผู้เรียนจะเรียนภาษาเดียวหรือหลาย ๆ ภาษาพร้อมกัน นั่นคือ มิใช่ว่าการเรียนภาษาไทยจะขึ้นอยู่กับบริเวณส่วนในบริเวณที่ทำงานด้านภาษาในสมอง และการเรียนภาษาจีนหรือภาษาอังกฤษหรือภาษาฝรั่งเศสจะใช้บริเวณอื่น ๆ

สมองและการพัฒนาการทางภาษา

ในกระบวนการพัฒนาการทางภาษาของเด็กนั้น สมองมีส่วนสัมพันธ์โดยตรงกับการพัฒนาภาษาดังนี้

การเรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำ เมื่อเด็กมีอายุ 2 ขวบ เด็กเริ่มมีการพัฒนาการใช้ถ้อยคำหรือรับรู้ถ้อยความต่าง ๆ อาจจะรับรู้ได้มากขึ้นน้อยต่างกันตามลักษณะการพัฒนาการทางสมอง การทำงานภายในสมองก็คือ เด็กจะต้องพยายามบันทึกลักษณะคำและความคิดสรุปหรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำนั้น ไว้ในสมอง

การพูด เมื่อเด็กเริ่มมีความเข้าใจ เด็กจะมีหน่วยในสมองซึ่งสัมพันธ์กับความเข้าใจ ถ้อยความ พร้อมกับมีหน่วยแสดงออกทางเสียงที่สอดคล้องกัน ในสมองด้านที่ทำงานเกี่ยวกับภาษา เด็กมีรูปแบบของการรับรู้สอดคล้องกับความสามารถด้านกลไก การเปล่งเสียงสำหรับคำพูดต่าง ๆ ที่เด็กได้ยิน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษา

ทฤษฎีสรีรศาสตร์ภาษา นักภาษาศาสตร์กลุ่มหนึ่ง ได้เน้นความสำคัญของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด การฟัง และความคิดของบุคคล โดยมีความคิดเห็นว่า อวัยวะต่าง ๆ และสมองเป็นรากฐานของความสามารถทางภาษาของบุคคล ถ้าเด็กมีการพัฒนา ทางร่างกายอย่างปกติและไม่พิการ เด็กย่อมมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ภาษา

ทฤษฎีสรีรศาสตร์ภาษาของเลนเนอเบอร์ก ตั้งอยู่บนหลักฐานที่ว่าสมองส่วนซ้ายเป็น ศูนย์กลางของความสามารถทางภาษา มีผู้พบว่า ถ้าสมองส่วนนี้ชำรุด สมองส่วนอื่นก็อาจจะใช้ ทดแทนกันได้ ถ้าบุคคลยังมีอายุไม่ถึงวัยรุ่นตอนต้น แต่หลังจากวัยรุ่นตอนต้นแล้วสมองจะหยุด พัฒนา ฉะนั้นถ้าบุคคลใดเกิดความพิการที่สมองส่วนซ้ายหลังวัยรุ่นตอนต้นแล้วสมองจะหยุด พัฒนา

สภาพแวดล้อมทางสังคมกับการพัฒนาการทางภาษา

การพัฒนาการทางภาษาของทารกและเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะความพร้อมทางสรีระ ส่วนหนึ่ง และขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของเด็กอีกส่วนหนึ่งด้วย สภาพแวดล้อมของเด็กย่อม หมายถึงสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กเติบโตขึ้นมา ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่เด็กเติบโตขึ้นมา อิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีต่อพัฒนาการทางภาษานี้ ส่วนมากจะเกี่ยวกับการถ่วงหรือการเร่ง ความสามารถบางชนิดทางภาษาในเด็กระดับต่าง ๆ ในส่วนนี้จะ ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมของเด็ก 2 ด้านคือ ภูมิหลังของบุคคลและการถูกอบรมเลี้ยงดู ซึ่งพบว่ามียุทธศาสตร์สำคัญมากต่อพัฒนาการ ทางภาษาของเด็ก

ภูมิหลังกับพัฒนาการทางภาษา ได้กล่าวแล้วว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ของบุคคล มีบทบาทต่อการพัฒนาการทางภาษามาก ลักษณะทางสังคมที่สัมพันธ์อย่างเด่นชัดกับ ความสามารถทางภาษาของบุคคล คือระดับเศรษฐกิจและสังคม ในเรื่องนี้นักสังคมวิทยาและ นักจิตวิทยาหลายชาติ เช่น อังกฤษ และอเมริกัน รายงานผลวิจัยที่สอดคล้องกันหลายเรื่อง (Mussen, Conger, & Kagan, 1969, pp. 311-317) โดยมีความแตกต่างทางภาษาของคนต่างชนชั้นนี้ปรากฏให้ เห็นได้ตั้งแต่เด็กตั้งแต่อายุ 1 ขวบเป็นต้นไป เทมพลิน (Templin, 1957 cited in Mussen, Conger, & Kagan, 1969, p. 311) พบว่าเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะต่ำ มีความสามารถทางภาษาด้านต่าง ๆ ต่ำกว่าจากครอบครัวที่มีฐานะสูงกว่าในแทบทุกด้าน เช่น การรู้คำศัพท์ การใช้โครงสร้างของประโยค

การจำแนกเสียง และความชัดเจนในการออกเสียง แม้ในปัจจุบันความแตกต่างนี้ยังปรากฏใน รายงานการวิจัยอยู่เนื่อง ๆ

ส่วนนักสังคมวิทยาชาวอังกฤษ (Bernstein, 1962 a, 1962 b) ได้ศึกษาเนื้อหาในการพูดคุย กันของเด็กวัยรุ่นชาวอังกฤษพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีนั้นใช้วลีที่ยาวกว่าและ พูดติดต่อกันไปหลายวลีโดยไม่หยุดชะงัก ส่วนวัยรุ่นที่มีฐานะปานกลางนั้นใช้คำคุณศัพท์และ คำวิเศษณ์ที่แปลก ๆ มากกว่า สร้างรูปประโยคที่แตกต่างจากที่ใช้กันอยู่ทั่วไปมากกว่าและใช้คำ สรรพนามที่คลุมเครือ เช่น “เขาทั้งหลาย” และ “เรา” น้อยกว่าวัยรุ่นที่มีฐานะต่ำ

ทฤษฎีการคิดกับภาษา ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับการคิดนั้น นักวิชาการหลายสาขาได้ช่วยกันออกความคิดเห็นในแนวทางที่ตนถนัด และจากหลักฐานที่ตน ค้นพบ นักวิชาการที่ศึกษาในเรื่องนี้มาจากหลายสาขาวิชา เช่น นักจิตวิทยาพัฒนาการ นักภาษาศาสตร์ นักสรีรศาสตร์ ตลอดจนนักปรัชญา จึงมีทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดกับภาษาสรุปเป็น 5 ประเภท โดย คีทส์ และคีทส์ (Keats & Keats, 1979, p. 87) คือ

1. ทฤษฎีตามแนวของเปียเจต์ ซึ่งกล่าวว่า ในช่วงแรกว่าภาษากับความคิดเป็นเอกเทศ จากกัน จนในช่วงหลังได้กล่าวว่า ภาษาเป็นสิ่งจำเป็นแต่ยังยังไม่เพียงพอสำหรับการคิดขั้นสูง ซึ่งบุคคลใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเตรียมการปฏิบัติการทางความคิด แต่ภาษานั้นไม่จำเป็นและ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการคิดขั้นปฏิบัติการแบบรูปธรรมได้ และในทางตรงกันข้าม เปียเจต์ เชื่อว่า ความสามารถทางภาษาขั้นสูงจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อบุคคลมีพัฒนาการทางการคิดมาถึงขั้นปฏิบัติ แบบรูปธรรมเสียก่อน

2. ทฤษฎีรูสเซีย เชื่อว่า การคิดเป็นภาษาภายใน ฉะนั้น การคิดจึงพัฒนามาจากภาษา ซึ่งมีต้นความคิดมาจากพาฟลอฟ โดยที่นักจิตวิทยารูสเซียเชื่อว่า การพูดโดยยึดตนเองเป็น ศูนย์กลาง ซึ่งเป็นปฏิกิริยาที่เห็นได้จากภายนอกนั้น ต่อมาการพูดนี้จะกลับเข้าไปในจิตใจของ บุคคลเป็นความคิด

3. ทฤษฎีสัมพันธภาพภาษา ซึ่งกล่าวว่าภาษาจำกัดขอบเขตของการคิดของบุคคล ผู้เริ่มเชื่อความคิดเรื่องนี้ คือ วอร์ฟ ซึ่งเชื่อว่าภาษาและการคิดขึ้นแก่กัน แต่ถ้าให้กล่าวว่ากระบวนการ ไหนเป็นสาเหตุ กระบวนการ ใดเป็นผลจากสาเหตุนั้น วอร์ฟเห็นว่าภาษามีอิทธิพลต่อการคิด มากกว่าที่จะเป็นไปทางตรงกันข้าม ทฤษฎีสัมพันธภาพภาษา นี้กล่าวว่า คนที่ใช้ภาษาต่างกัน จะมีการรับรู้ การมอง โลกในแง่มุมและความละเอียดลออที่แตกต่างกันไป

4. ทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์ตามแนวของชอมสกี เชื่อว่า ความสามารถทางภาษานั้น เกิดจากพันธุกรรมมากกว่าการเรียนรู้ มนุษย์ทุกวัฒนธรรมควรมีลักษณะทางภาษาที่เป็นสากล เช่น การออกเสียง ลักษณะความหมายของคำ และลักษณะทางไวยากรณ์ นักจิตภาษาศาสตร์จึง

ดำเนินการค้นหาลักษณะสากลของภาษา ในปัจจุบันมีผู้คิดว่า การศึกษาวิจัยพัฒนาการทางภาษาของเด็กทารก และเด็กเล็ก จะช่วยให้สามารถศึกษาลักษณะสากลของภาษาได้ โดยนักทฤษฎีจิตภาษาศาสตร์เชื่อว่าภาษาทุกภาษาในโลกย่อมมีกฎอันเดียวกัน โครงสร้างฟังลึกของภาษามนุษย์นั้นย่อมเหมือนกัน แต่ปรากฏออกมาเป็นภาษาต่าง ๆ ในโลกนี้ในรูปของโครงสร้างพื้นผิว การเปลี่ยนจากโครงสร้างฟังลึกมาเป็นโครงสร้างพื้นผิวนั้นย่อมต้องผ่านระบบการเปลี่ยนรูปหลายระบบ แต่ขอมสก็เชื่อว่าภาษามีลักษณะเป็นเอกเทศจากสติปัญญา

5. ทฤษฎีชีวพัฒนาทางภาษา ความสามารถทางภาษานั้น เล่นเนอเบอร์กเชื่อว่า เกิดจากวุฒิภาวะทางกายภาพของมนุษย์ ซึ่งทำให้บุคคลบรรลุวุฒิภาวะทางการคิด โดยทั่วไป และภาษาคือส่วนหนึ่งของกระบวนการคิด เล่นเนอเบอร์กยังคิดว่า ความพร้อมทางภาษานี้คือโครงสร้างทางภาษาที่แฝงอยู่ และเป็นลักษณะภาษาสากลของมนุษย์โดยทั่วไป ลักษณะแฝงนี้ในบุคคลแต่ละคนจะกลายเป็นโครงสร้างแท้จริงของภาษาบุคคล แต่ละหมู่เหล่าซึ่งเด็กจะต้องเรียนรู้ในที่สุด

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาษาต่างประเทศ

1. ทฤษฎีของ สกินเนอร์ (Skinner, 1957) เป็นนักจิตวิทยาเชิงพฤติกรรมแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ได้กล่าวว่า พฤติกรรมทางภาษาเกี่ยวข้องกับการกระตุ้นและการวางเงื่อนไข ซึ่ง Osgood, Suci and Tannenbaum ได้เพิ่มความเห็นสอดคล้องโดยตั้งทฤษฎี ถือว่าความหมายก็เป็นการตอบสนอง คำที่ไม่แสดงออกให้เห็นได้ภายนอก

2. ทฤษฎีของกลุ่มปฏิสัมพันธ์ โดยมีความเชื่อว่า เด็กทุกคนที่เกิดมาจะมีความสามารถในการเรียนภาษา และเด็กก็สามารถพัฒนาระบบภาษาของตนในรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น และ “เกลา” ลักษณะทางภาษาของตนให้ใกล้เคียงกับระบบภาษาของผู้ใหญ่ให้มากที่สุด

จิตวิทยาการเรียนรู้กับการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ จิตวิทยาการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สุไร พงษ์ทองเจริญ (2523, หน้า 19-20)

1. ผู้สอนจะต้องรู้จักพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนเพื่อจะได้เปรียบเทียบกับพื้นฐานความรู้ทางภาษาที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมนั้นเป็นเช่นไร
2. ผู้เรียนแต่ละคนอาจมีความสามารถทางภาษาต่างกัน
3. จะต้องฝึกเนื้อหาทางภาษาซ้ำ
4. ครูพยายามหาสถานการณ์มาให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจริง
5. ครูต้องบอกให้นักเรียนรู้เมื่อทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง
6. อย่าพึ่งให้เด็กฝึกในสิ่งที่ไม่เข้าใจความหมายที่ถูกต้อง
7. การจัดบทเรียนจะต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก

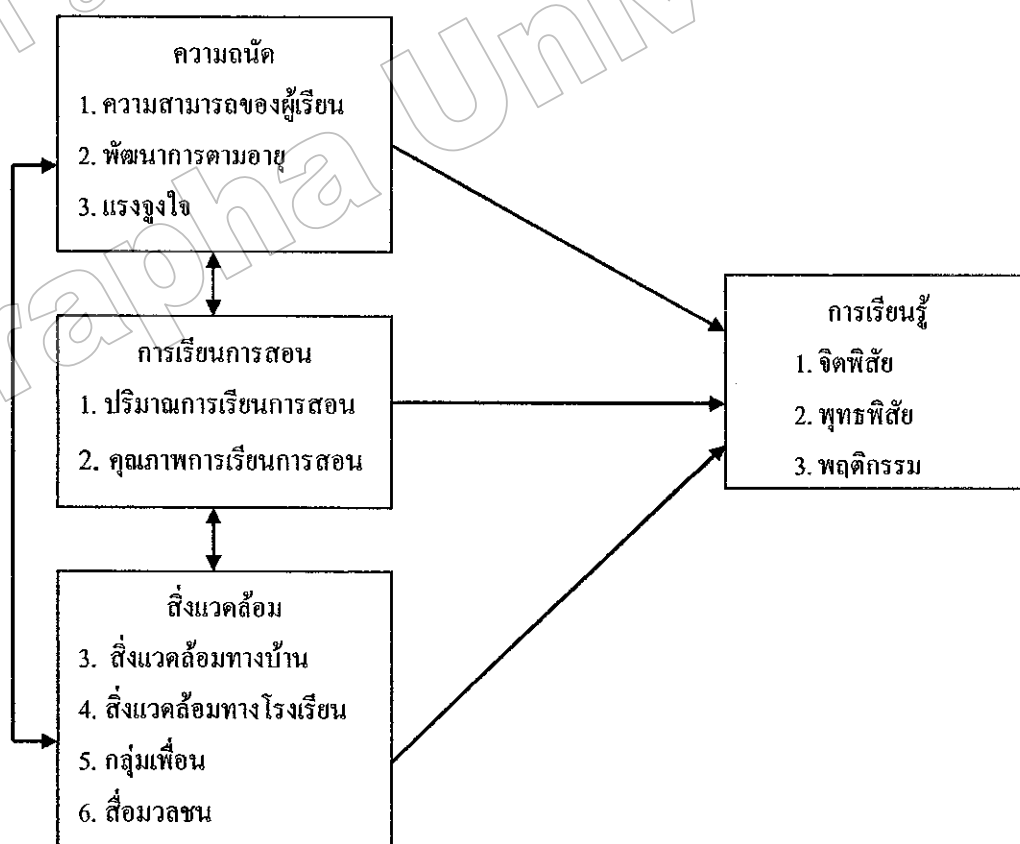
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียน

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

วอลเบอร์ (Walberg, 1984, p. 56) ได้เสนอทฤษฎีผลผลิตการศึกษา (A Theory of Educational Productivity) โดยอาศัยการสังเคราะห์งานวิจัยจำนวนมากโดยการวิเคราะห์เมตด้าสรุปได้ว่า ผลผลิตทางการศึกษาประกอบด้วย การเรียนรู้ด้านจิตพิสัย (Affective) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) และด้านพฤติกรรม (Behavior) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตทางการศึกษาประกอบด้วย

1. ตัวแปรด้านความถนัด ประกอบด้วย ความสามารถของผู้เรียน พัฒนาการตามอายุ และแรงจูงใจ
2. ตัวแปรด้านการเรียนการสอน ประกอบด้วย ปริมาณการเรียนการสอน และคุณภาพการเรียนการสอน
3. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย สิ่งแวดล้อมทางบ้าน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน

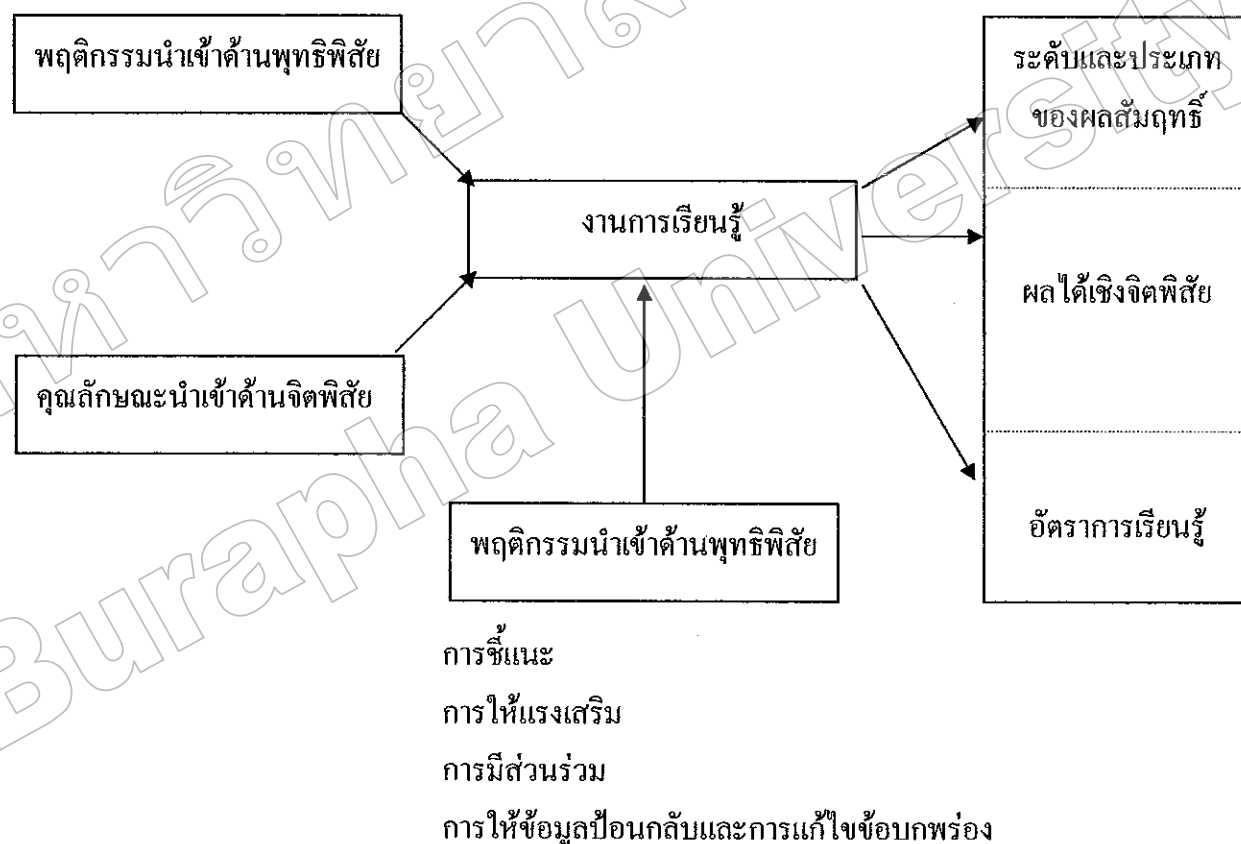
ซึ่งสามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ (Walberg, 1984, p. 56) ดังนี้

ภาพที่ 2 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามแนวความคิดของวอลเบอร์

บลูม (Bloom, 1982, pp. 10-16, 108-135, 174) ได้ทำการวิจัยและสรุปเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไปไว้ว่า ตัวแปรพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดที่มีมาก่อนการเรียน เช่น พื้นความรู้เดิม ความถนัด สามารถอธิบายความแปรปรวนทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ประมาณร้อยละ 50 ในขณะที่ตัวแปรทางด้านคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ อธิบายได้ประมาณร้อยละ 25 และคุณภาพการเรียนการสอน เช่น การชี้แนะ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน อธิบายได้ประมาณร้อยละ 25 และเมื่อนำตัวแปรทางด้านพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดที่มีมาก่อนการเรียนรวมกับตัวแปรทางด้านคุณลักษณะด้านอารมณ์และจิตใจ จะสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากกว่าร้อยละ 80

อาจสรุปตัวแปรเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามความคิดของบลูม

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ

อลาติส, อัลทแมน และอลาติส (Alatis, Altman, & Alatis, 1981, pp. 67-129) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศไว้ว่า ประกอบด้วยอายุ เพศ ประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา ความสามารถในการเข้าใจภาษาที่หนึ่ง องค์ประกอบทางด้านบุคลิกภาพ เจตคติ และแรงจูงใจ เชาวนปัญญาทั่วไป ความรู้สึกชอบ ความทันสมัย การชอบการเข้าสังคมกับผู้อื่น แบบการรู้จัก และกลวิธีการเรียน

เอลลิส (Ellis, 1985, pp. 99-124) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย

1. องค์ประกอบทางด้านบุคคล ได้แก่ การตอบสนองต่อสถานการณ์กลุ่มสัมพันธ์ในห้องเรียน เจตคติต่อผู้สอน และวัสดุการเรียนการสอน และเทคนิคการเรียนรู้ส่วนบุคคล
2. องค์ประกอบทั่วไป ได้แก่ อายุ เชาวนปัญญาและความถนัด แบบการรู้จัก เจตคติ และแรงจูงใจ และบุคลิกภาพ

ลาร์เซน-ฟรีแมน และ ไมเคิล (Larsen-Freeman & Michael, 1991, pp. 153-219)

เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่า ประกอบด้วย อายุ ความถนัดทางภาษา องค์ประกอบทางสังคม-จิตวิทยา เช่น แรงจูงใจ เจตคติ เป็นต้น บุคลิกภาพ ได้แก่ การเห็นคุณค่าของตนเอง การแสดงตัว ความวิตกกังวล การชอบเสี่ยง ความรู้สึกต่อต้าน ความเห็นอกเห็นใจ การสะกดกลั้น การอดทนต่อความคลุมเครือ เป็นต้น แบบการรู้จัก ได้แก่ ความเป็นอิสระ/ การขึ้นอยู่กับผู้อื่น ความเป็นผู้มีใจกว้าง การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบครอบ/ การหุนหันพลันแล่น การได้ยืน/ การได้เห็น การพิจารณาในรายละเอียด/ การพิจารณาภาพรวม เป็นต้น ความพิเศษของสมองซีกใดซีกหนึ่ง หลววิธีการเรียนและองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความจำ เป็นต้น

สุพัฒน์ สุกลมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ (2537, หน้า 56-116) ได้กว้างถึงตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศไว้ว่าประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้เรียนและการเรียน ได้แก่ เพศ อายุ เชาวนปัญญา ความถนัดทางภาษา เจตคติต่อภาษา แรงจูงใจในการเรียน ความวิตกกังวล จำนวนปีที่เรียนภาษา พื้นความรู้เดิมทางภาษานิสัยในการเรียน และกลวิธีการเรียน
2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ ประสบการณ์การสอนของครู ตัวแปรอื่น ๆ เกี่ยวกับผู้สอน ได้แก่ วุฒิทางการศึกษา วิชาเอกของครู ประสบการณ์ในต่างประเทศ เจตคติของครูต่อภาษา ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนของครู

3. ตัวแปรที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ได้แก่ โปรแกรมการเรียน ชนิดของโรงเรียน สื่อการเรียน วิธีการสอน การเรียนพิเศษ หลักสูตรและนโยบายทางการศึกษาของประเทศ

4. ตัวแปรที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เศรษฐกิจของครอบครัว ภูมิหลังทางวัฒนธรรม และครอบครัว ประสบการณ์ในการใช้ภาษาจากสื่อมวลชน ประสบการณ์ในประเทศที่ใช้ภาษาที่เรียน ภาควิชาของโรงเรียน และที่ตั้งของประเทศและความผูกพันทางการเมือง

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรระดับผู้เรียน

1. สถิติปัญญา

สเติร์นเบิร์ก (Sternberg, 1985, p. 320) ได้ให้ความหมายของสถิติปัญญาไว้ว่า

ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถทางปัญญาและความสามารถทางสังคม โดยมีความเชื่อว่า สถิติปัญญาเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสเติร์นเบิร์กได้ใช้วิธีการ Information Processing ทำการศึกษารวมชาติของสถิติปัญญาที่มนุษย์ใช้ในการทำงาน หรือในการแก้ปัญหา และสร้างเป็นทฤษฎีย่อย ในการอธิบายความสามารถทางปัญญา 3 ทฤษฎี เรียกว่า ทฤษฎีสามเกลียวของสถิติปัญญา (Triarchic Theory of Intelligence) ประกอบด้วย

- ทฤษฎีย่อยด้านความคิด (Componential Sub Theory) สถิติปัญญาที่เป็นการทำ

หน้าที่ของส่วนประกอบความรู้คิด (Metacomponent) ส่วนประกอบปฏิบัติการ (Performance Component) และส่วนประกอบความคิดแสวงหาความรู้ใหม่ (Knowledge Acquisition Component) ที่มีต่อประสบการณ์ และก่อให้เกิดความสามารถทางสมองที่เหมาะสมกับบริบทของพฤติกรรม

ส่วนประกอบความรู้คิด (Metacomponent) เป็นกระบวนการขั้นสูงซึ่งใช้ในการวางแผน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการคิดสั่งการแก่ส่วนประกอบความคิดชนิดอื่น ๆ ว่าต้องทำอะไร และในขณะเดียวกันก็เป็นส่วนที่รับผลย้อนกลับจากส่วนประกอบความคิดอื่น ๆ ว่ามีปัญหาในการแก้ปัญหาหรือการปฏิบัติงานนั้น ๆ อย่างไร และมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดว่าจะทำอย่างไรกับงานหรือการปฏิบัติงานนั้น ๆ อย่างไร และมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดว่าจะทำอย่างไรกับงานนั้น เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปอย่างถูกต้อง ส่วนประกอบความรู้คิด

(Metacomponent) ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อยของการแก้ปัญหาหรือวงจรแก้ปัญหา 7 ขั้นตอน

1. การระบุปัญหา
2. การนิยามปัญหา
3. การกำหนดกลวิธีการแก้ไขปัญหา
4. การระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา
5. การจัดสรรทรัพยากร

6. การติดตามผลการแก้ไขปัญา

7. การประเมินผลการแก้ไขปัญา .

ส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการ (Performance Component) เป็นกระบวนการที่ลงมือใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญา โดยที่ส่วนประกอบการรู้คิด (Metacomponent) เป็นการตัดสินใจว่าต้องทำอะไร และส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการ (Performance Component) เป็นการลงมือกระทำจริง ๆ แต่ทั้งนี้ส่วนประกอบการรู้คิดและส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการต้องเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปด้วยกัน เพราะส่วนประกอบการรู้คิดอย่างเดียวไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญา เนื่องจากเป็นเพียงการตัดสินใจ แต่ยังไม่มีการปฏิบัติและส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการเพียงอย่างเดียวก็ไม่เพียงพอในการแก้ไขปัญา เนื่องจากเป็นส่วนของการใช้กลวิธีเพื่อแก้ไขปัญา แต่ไม่ได้เป็นส่วนที่ตัดสินใจว่าจะใช้กลวิธีอะไร ส่วนประกอบการคิดปฏิบัติการประกอบด้วยส่วนประกอบการคิดย่อย ๆ 3 ส่วน คือ

1. การเข้ารหัส เป็นกระบวนการที่เริ่มรับรู้และเก็บบันทึกข้อมูลใหม่
2. การรวมและเปรียบเทียบ เป็นกระบวนการรวมหรือเปรียบเทียบข่าวสารที่ได้รับเพื่อสร้างกลวิธีในการแก้ไขปัญาต่าง ๆ
3. การตอบสนอง เป็นกระบวนการคิดปฏิบัติการในการแก้ไขปัญาโดยพิจารณาระยะเวลาในการตอบสนอง

ส่วนประกอบการคิดแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition Component) เป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน คือ

1. การเลือกเข้ารหัส เป็นกระบวนการของการเลือกรับรู้ข้อมูล
2. การเลือกรวมพจน์ เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเข้ารหัสไปแล้วในวิถีทางที่ก่อให้เกิดภาพรวมที่ยอมรับได้ การเลือกเปรียบเทียบพจน์ เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลเก่าที่มีอยู่แล้ว

- ทฤษฎีย่อยด้านประสบการณ์ (Experiential Sub Theory) กล่าวถึงผลของประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถทางปัญญา เพราะบุคคลใช้ส่วนประกอบของการคิดกับงานแต่ละอย่าง แต่ละสถานการณ์แตกต่างกันใน 2 ลักษณะ คือ การแก้ไขปัญาที่แปลกใหม่ (Ability to Deal with Novelty) และความคล่องของการทำหน้าที่ของส่วนประกอบของการคิดในการประมวลผลข่าวสาร (Automatizing Mental Processing) และเป็นความสามารถที่แปรเปลี่ยนระหว่างกัน กล่าวคือ การมีความสามารถในการแก้ไขปัญาแปลกใหม่ได้ดี จะทำให้เกิดความคล่องในการประมวลผลข่าวสารที่เร็วขึ้น จะทำเพิ่มข้อมูลในการแก้ไขปัญาได้มากขึ้น และในการวัดความสามารถของสติปัญญานั้น ต้องวัดทั้งความสามารถในการแก้ไขปัญาที่แปลกใหม่และความคล่องในการประมวลผลข่าวสาร

- ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม (Contextual Sub Theory) กล่าวถึงหาว่าปัญญาที่เป็นความสามารถทางสมองที่กระทำอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยตรงต่อสภาพแวดล้อมเพื่อการปรับตัวแต่งสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับตัวเอง ทฤษฎีย่อยด้านบริบทสังคม ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อย 3 ส่วน

1. การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม
2. การเลือกสิ่งแวดล้อม
3. การปรับแต่งสิ่งแวดล้อม

บลูม (Bloom, 1982, p. 11) มีความเห็นว่าสติปัญญาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

ไลท์บาวน์ และสเปดา (Lightbown & Spada, 1993, p. 50) และ สุพัฒน์ ตุกลมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะทิพย์ (2537, หน้า 65-66) มีความเห็นความ สติปัญญาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

จันทร์ อินทรสุด (2537, หน้า 50-61) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึง 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาวัดวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาตงกรณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับสติปัญญา

2. ความถนัดในการเรียนภาษา

อารี พันธุ์ณี (2538, หน้า 77) ให้ความหมายของความถนัด ว่า ความสามารถที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ การฝึกฝน และมีการสะสมไว้มากจนเกิดเป็นทักษะพิเศษ ซึ่งทำให้บุคคลนั้นพร้อมที่จะกระทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความถนัดแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ความถนัดทางการเรียน เป็นความถนัดของบุคคลที่สามารถเรียนรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้สำเร็จหรือไม่ การได้ทราบความถนัดทางการเรียนของบุคคล จะทำให้สามารถทำนายได้ว่า บุคคลนั้นจะสามารถเรียนวิชาใดได้สำเร็จ

2. ความถนัดจำเพาะหรือความถนัดพิเศษ เป็นความถนัดเฉพาะที่แต่ละบุคคลมีอยู่ เช่น ความถนัดทางดนตรี ความถนัดในการใช้กล้ามเนื้อ เป็นต้น

ความถนัดทางภาษา เป็นความถนัดทางการเรียนอย่างหนึ่ง หมายถึง สภาวะที่แสดงถึงความพร้อมของบุคคลในการเรียนที่จะเรียนรู้ภาษามีอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ ความสนใจ และความสามารถของบุคคล 4 ประการ ได้แก่ ความถนัดในการรับและการถ่ายทอดเสียงของภาษา โดยสามารถบ่งชี้ถึงเสียง การเรียบเรียงเสียง และการจดจำเสียงนั้นได้ภายในระยะเวลาไม่กี่วินาที ความไวต่อกฎเกณฑ์ทางภาษา ความสามารถท่องจำ และความสามารถในการ

เข้าถึงกฎเกณฑ์ของภาษาโดยพิจารณาศึกษาข้อมูลทางภาษา (Carroll, 1993, pp. 20-28) สุกมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ (2537, หน้า 68) ที่ได้กล่าวถึงความถนัดทางภาษาสรุปได้ว่า ความถนัดทางภาษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุดในบรรดาปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด ในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาและแนวคิดของ แครร์รอล (Carroll, 1965 อ้างถึงใน สุมิตรรา อังวัฒนกุล, 2535, หน้า 14-15) ยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและความถนัดทางภาษาสรุปได้ว่า การมีสติปัญญาสูงกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูง ไม่เกี่ยวข้องกันเด็กที่มีสติปัญญาสูงไม่จำเป็นต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงเสมอไป แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงจะเป็นเด็กที่มีความถนัดทางภาษาสูง

อลาติส, อัลทแมน และอลาติส (Alatis, Altman, & Alatis, 1981, pp. 66-72) สุกมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ (2537, หน้า 66-68) สเคิเซน (Skehen, 1991, pp. 25-48) มีความคิดเห็นว่า ความถนัดในการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

3. พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ

พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษ หมายถึงความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษที่มีมาก่อนที่จะเข้าในระดับชั้นในปัจจุบัน พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนมีความสำคัญมากต่อผู้เรียนในการที่จะเรียนรู้ภาษาในระยะต่อไป หรือในชั้นที่สูงขึ้น (ซีรฟงส์ แก่นอินทร์, 2532, หน้า 11; สุกมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ, 2537, หน้า 75)

บลูม (Bloom, 1982, pp. 10-16) มีความเห็นว่าพื้นความรู้เดิมเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุกมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ (2537, หน้า 75-76) มีความเห็นว่า พื้นความรู้เดิมทางภาษาอังกฤษเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

สีกานต์ เพียรชัยบุญกรณ (2539, หน้า 334-335) ได้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ความรู้พื้นฐานเดิมมีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

4. เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ หลังจากที่ได้มีประสบการณ์ ในถึงนั้น ความรู้สึกดังกล่าวมี 3 ลักษณะ คือ

4.1 ความรู้สึกในทางบวก เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจเห็นด้วย ชอบ สนับสนุน

4.2 ความรู้สึกในทางลบ เป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่สนับสนุน

4.3 ความรู้สึกที่เป็นกลาง คือ ไม่รู้สึกใด ๆ

บุคคลจะแสดงเจตคติหรือความรู้สึกออกทางพฤติกรรม ซึ่งมี 2 ลักษณะได้แก่

1. พฤติกรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้ มีการกล่าวคำพูดสนับสนุน ท่าทาง หน้าตาบอกความพึงพอใจ

2. พฤติกรรมภายใน เป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออก หรือความรู้สึกที่เป็นกลาง

เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่มีต่อการเรียน ภาษาอังกฤษ ในลักษณะของความชอบ ไม่ชอบ พึงพอใจ ไม่พึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย สนับสนุนหรือไม่สนับสนุน (อัญจรา ธรรมาภรณ์, 2531, หน้า 46-47) เนื่องจาก เจตคติดีมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เจตคติเป็นผลของพฤติกรรมที่มีอิทธิพลในการกำหนดรูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลจะกระทำ ในครั้งต่อไป ดังนั้น เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษจึงมีอิทธิพลต่อการที่นักเรียนจะเรียนภาษาอังกฤษ ได้ประสบความสำเร็จหรือไม่ เนื่องจากเจตคติด้านไปทางนามธรรมมากกว่ารูปธรรม เป็นความรู้สึก ความเชื่อของบุคคลซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ การวัดเจตคติจึงไม่สามารถจะวัดได้โดยตรง

ฟิชไบน์ และไอเซ็น (Fishbein & Ajzen, 1980 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณโณ, 2535, หน้า 244-278) ได้พัฒนาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำ ความเข้าใจ อธิบาย และทำนายพฤติกรรมพฤติกรรมที่บุคคลมีแนวโน้มจะคิดไตร่ตรองก่อน การกระทำ ซึ่งมาร์ตินสรุปไว้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึงการประเมินทางบวก-ลบของบุคคล ต่อการกระทำหนึ่ง ๆ หรือเป็นความรู้สึกโดยรวมของบุคคลที่เป็นทางบวก-ลบ หรือสนับสนุน-ต่อต้านการกระทำนั้น ๆ

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) มีความเชื่อพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ
2. มนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ พฤติกรรมหนึ่ง ๆ

ใจความสำคัญของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสรุปได้ว่า

1. บุคคลมีความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวกับที่หมายหนึ่ง ๆ
2. ลักษณะที่สัมพันธ์กับที่หมายนี้มีการประเมินความอยู่ด้วย ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ

3. การประเมินจะเชื่อมโยงกับที่หมายของเจตคติโดยอาศัยการวางเงื่อนไข

4. การประเมินที่ถูกลงเงื่อนไขไว้แล้วจะรวมตัวกัน

5. ที่หมายของเจตคติจะกระตุ้นการรวมตัวของการประเมินในโอกาสต่อไป

ฟิชบายน์ และ ไอเซ็น (Fishbein & Ajzen, 1980 อ้างถึงใน ชีระพร อุวรรณโน, 2535, หน้า 273-276) ได้เสนอแบบวัดเจตคติตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลที่สามารถดัดแปลงนำไปใช้ในการวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษได้

บลูม (Bloom, 1982, pp. 10-16) มีความเห็นว่าเจตคติต่อวิชาเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อลาทิส, อัลทแมน และอลาทิส (Alatis, Altman, & Alatis, 1981, pp. 66-109) และ เอลลิส (Ellis, 1985, pp. 116-119) มีความคิดเห็นว่าเจตคติต่อวิชาภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ

ชลธิชา จินดากุล (2530, หน้า 45-52) เจตคติต่อภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

5. แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ

แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง แรงผลักดันที่ทำให้นักเรียนเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แรงจูงใจมี 2 ประเภท คือ แรงจูงใจเชิงบูรณาการ เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นจากความต้องการจะเหมือนชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา และความสนใจอย่างแท้จริงที่จะรู้จักชนชาตินั้น ๆ แรงจูงใจประเภทนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเต็มใจและความต้องการของผู้เรียนที่จะเป็นเหมือนสมาชิกอื่น ๆ ของชุมชนที่ใช้ภาษานั้น และแรงจูงใจเชิงเครื่องมือหรือ เชิงใช้ประโยชน์ เช่น ความต้องการได้รับการยอมรับในสังคมหรือประโยชน์ทางเศรษฐกิจ หรือเพราะหวังจะได้มีงานที่ดีในอนาคต เพื่อความก้าวหน้าของอาชีพหรือเรียนเพราะเป็นความต้องการของหลักสูตร แรงจูงใจประเภทนี้ ผู้เรียนต้องการเพียงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง และเมื่อบรรลุแล้ว การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอาจจะสิ้นสุดลง หรือผู้เรียนอาจเรียนเพียงแ่งใดแ่งหนึ่งของภาษาเท่าที่จำเป็นเท่านั้น (มณเฑียร ชมคอกไม้, 2541, หน้า 74-75)

บลูม (Bloom, 1982, pp. 10-16) มีความเห็นว่าแรงจูงใจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

โยริโอ (Yorio, 1976, p. 61) มีความคิดเห็นว่า แรงจูงใจในการเรียนภาษาที่สอง หรือ ภาษาต่างประเทศ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สอง หรือ ภาษาต่างประเทศ

กิจจา กำแหง (2538, หน้า 70-81) พบว่า แรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษเชิงใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกรดเฉลี่ยในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าความเข้มของแรงจูงใจในการเรียนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเกรดเฉลี่ยในการเรียนภาษาอังกฤษของนิสิตชั้นปีที่ 4

สุรนต์ อังกรวิโรจน์ (2532, หน้า 66) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรหนึ่งที่สามารถจำแนกกลุ่มนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าและสูงกว่าระดับความสามารถได้

6. กลวิธีการเรียนภาษาอังกฤษ

กลวิธีการเรียน บางทีเรียกว่า ทักษะการเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของนิสัยในการเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนใช้ทั้งความคิดและการกระทำ ในการทำความเข้าใจสิ่งที่กำลังเรียน การจดจำสิ่งที่เรียน และการเก็บความรู้ที่ได้รับ ตลอดจนการนำความรู้นั้นกลับมาใช้เมื่อต้องการ (สุพัฒน์ ตุกถมสันต์ และกัณหาทิพย์ สิงหะเนติ, 2537, หน้า 80)

ฮาร์นิเฟเกอร์ และอี วิลเล่ย์ (Harnischfeger & Willey, 1978, p. 224) มีความคิดเห็นว่า กลวิธีการเรียนของนักเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทั่วไป

พัชรพร เพ็ชรรัตน์ (2536, บทคัดย่อ) พบว่า กลวิธีในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

อัญชลี ประวิตรานุรักษ์ (2537, บทคัดย่อ) พบว่า กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาด้วยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์

การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

การเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง การที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนรับผิดชอบจัดขึ้น หรือส่งเสริมให้มีขึ้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกเหนือไปจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติในช่วงโมงสอนวิชาภาษาอังกฤษ การจะเข้าร่วมกิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนหรือไม่ เป็นไปตามสมัครใจของนักเรียน (มณฑิรา ชมดอแก้ว, 2541, หน้า 77)

ธีรพงศ์ แก่นอินทร์ (2532, หน้า 92-106) พบว่า ตัวแปรที่มีผลกระทบทางอ้อมที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คือ กิจกรรมภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียน

7. แบบการเรียนรู้

แบบการเรียนรู้ บางทีเรียกว่า แบบการคิด หรือลีลาการคิด หมายถึง ลักษณะที่แต่ละบุคคลรับรู้ และประมวลผลข้อมูลในสภาพต่าง ๆ ของการเรียนรู้ แบบการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านปัญญา ร่างกาย และอารมณ์ แบบการเรียนรู้เป็นลักษณะที่ค่อนข้างที่บ่งชี้ว่า ผู้เรียนรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์ และตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางการเรียน (Rezler & Victor, 1981, p. 28; Keefe, 1984, p. 61)

อัจฉรา ธรรมาภรณ์ (2531, หน้า 32) ได้กล่าวถึงแบบการเรียนรู้ไว้สรุปได้ว่า การทำความเข้าใจ ด้านความชอบ และความต้องการของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้สอน เพื่อใช้ในการ พิจารณาเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม เนื่องจากแบบการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการที่ผู้เรียนชอบ ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เช่น บางคนชอบเรียนโดยการอ่าน บางคนชอบการฟังครูบรรยาย หรือบางคน ชอบลงมือปฏิบัติเอง บางคนชอบเรียนเป็นกลุ่ม โดยการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อ หรือบางคน ชอบเรียนเพียงคนเดียว หากผู้เรียนได้เรียนในลักษณะที่ชอบ จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532, หน้า 128) พบว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบ การเรียนแบบหลักเลียงและแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

จันทนา พรหมศิริ (2535, บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับ แบบการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ไฮเนอร์ (Hainer, 1988, p. 2559-A) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง แบบการคิดและแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความสามารถสูงและที่มีความสามารถต่ำในวิชา ภาษาอังกฤษ

พัชรววรรณ โทพล (2533, หน้า 76-86) พบว่า นักเรียนที่มีระดับความสามารถในการเรียน ภาษาอังกฤษไม่เท่ากัน ชอบรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน โดยที่นักเรียนที่มีระดับความสามารถสูง ชอบรูปแบบการเรียนรู้โดยการฟังบรรยาย ฟังเทป การจัดประสบการณ์ให้ และการเรียนด้วยตนเอง มากกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถปานกลางและต่ำ

8. จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ

จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ระยะเวลาที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษที่นับตาม ปีการศึกษาที่นักเรียนเรียนภาษาอังกฤษ

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530, หน้า 3-8) มีความคิดเห็นว่า นักเรียนที่เคยเรียนชั้นอนุบาล หรือชั้นเด็กเล็กมาก่อนจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยเรียนมาก่อนเลย ซึ่ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีจำนวนปีที่เรียนมากกว่า มักจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียน ที่มีจำนวนปีที่เรียนน้อยกว่า

ปราโมทย์ ครอบบุญศรี (2532, หน้า 51-59) พบว่า จำนวนปีที่เรียนภาษาอังกฤษมี ความสัมพันธ์กับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักเรียน

ตัวแปรระดับผู้สอน

1. วุฒิทางการศึกษาของครู

วุฒิทางการศึกษาของครู หมายถึง วุฒิทางการศึกษาสูงสุดที่ครูสำเร็จการศึกษา เช่น สูงกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี หรือ อนุปริญญา เป็นต้น

สจอร์ท (Stuart, 1978, p. 2115-A) พบว่า วุฒิทางการศึกษาของครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน

พาสนา ชลบุรีพันธ์ (2530, บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษกับครูที่วุฒิทางการศึกษาต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกัน

2. วิชาเอกของครู

วิชาเอกครู หมายถึง สาขาวิชาหรือวิชาเอกที่ครูสำเร็จการศึกษามาแล้วในระดับการศึกษาสูงสุด

สุพัฒน์ สุกถมสันต์ และกัญหาทิพย์ สิงห์เนติ (2537, หน้า 93) มีความคิดเห็นว่า วิชาเอกของครู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

กานดา จรตล (2529, บทคัดย่อ) พบว่า ครูที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก และครูที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก มีความรู้ด้านทักษะการฟัง การอ่าน การเขียน และความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและวิธีการสอนแตกต่างกัน

3. ประสบการณ์สอนของครู

ประสบการณ์สอนของครู หมายถึง ระยะเวลาที่ครูสอน โดยทั่วไป นิยมนับประสบการณ์ในการสอนของครูเป็นปีการศึกษา

สุพัฒน์ สุกถมสันต์ และกัญหาทิพย์ สิงห์เนติ (2537, หน้า 93) มีความคิดเห็นว่า ประสบการณ์สอนของครูเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

เทพโกศล มูลโธสง (2532, บทคัดย่อ) ทำการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนของครูเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

ทัศนีย์ จระมาศ (2536, หน้า 74-83) ทำการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอนเป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

สิ่งแวดล้อม

1. การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ทั้งที่เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งหมายถึง การจัดปรับปรุงตกแต่งอาคารเรียนอาคารประกอบจนบริเวณโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ซึ่งหมายถึง การจัดกิจกรรม การปรับปรุง ตกแต่งห้องเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยคำนึงการจัดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ และการจัดห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์เป็น (ศรีนวล วรรณสุธี, 2536, หน้า 5)

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530, หน้า 7) มีความคิดเห็นว่า สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยทั่วไป

ศรีนวล วรรณสุธี (2536, หน้า 89-96) พบว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านวิชาการเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนด้านกายภาพเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

2. การได้รับการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง

การได้รับการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง หมายถึงการที่นักเรียนได้รับการสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากผู้ปกครอง (ศรีนวล วรรณสุธี, 2536, หน้า 5)

โยริโอ (Yorio, 1976, p. 61) มีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ

ทัศนีย์ จระมาศ (2536, หน้า 74-83) พบว่า การให้ความสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษของผู้ปกครองเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านวิชาภาษาอังกฤษ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ

ในการศึกษาองค์ประกอบในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สองนั้น ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนหลายด้าน เช่น ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านการสอน ด้านภูมิหลังทางครอบครัว ด้านเจตคติ และด้านจิตวิทยา ฯลฯ ดังต่อไปนี้

จาโคโบวิทส์ (Jakobovits, 1971, pp. 103-115) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง ได้กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะทำให้การเรียนการสอนภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมี 3 ประการด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านการสอน (Instruction Factors)
2. องค์ประกอบด้านตัวผู้เรียน (Learner Factor)
3. องค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural Factor)

1. องค์ประกอบด้านการสอน แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1.1 ความรู้และความสามารถในการสอนของครู ซึ่งได้แก่ ความรู้ความสามารถของครูในด้านภาษาศาสตร์ในภาษาที่สอน ความรู้ในด้านวัฒนธรรมในภาษาที่สอน การรู้จักใช้ภาษาทำทางประกอบการสอน วิธีการเสนอข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบทเรียน รู้วิธีใช้สิ่งช่วยสอน สามารถ

เข้าใจและตอบสนองต่อองค์ประกอบของผู้เรียนต่อไปนี้ได้คือ ความถนัดของผู้เรียน แรงจูงใจและความสนใจของผู้เรียน เข้าใจข้อมูลย้อนกลับของผู้เรียน เช่น คู่มือ คำพูดของผู้เรียน และเข้าใจในสมรรถนะของผู้เรียนว่าสามารถเข้าใจการสอนของครูได้มากน้อยเพียงใด

1.2 เวลาที่ใช้ในการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เวลาที่ใช้ในการเรียนในห้องเรียน หมายถึง เวลาที่ใช้ในการศึกษาตลอดหลักสูตร และเวลาที่เรียนที่แท้จริงในห้องเรียน ส่วนเวลาเรียนนอกห้องเรียน หมายถึง การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนเพื่อจุดมุ่งหมายเฉพาะ และการได้มีโอกาสใช้ภาษากับเจ้าของภาษานอกห้องเรียนองค์ประกอบดังกล่าวมีผลต่อการเรียนการสอนมาก เพราะถ้าผู้เรียนมีเวลาในห้องเรียนมาก การเรียนย่อมเกิดขึ้นได้มาก และยิ่งถ้าผู้เรียนมีโอกาสดูแลภาษาที่เรียนนอกห้องเรียน การเรียนภาษาก็ได้ผล

1.3 ประสิทธิภาพในการถ่ายโอนการเรียนรู้ การเรียนรู้ภาษาแม่กับการเรียนรู้ภาษาใหม่หรือภาษาที่สอง สามารถถ่ายโอนกันได้มากน้อยเพียงใด ภาษาแม่กับภาษาที่สองแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด สภาพแวดล้อมทางการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใจและสื่อสารกับผู้สอนได้มากน้อยเพียงใด

1.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน สำหรับวิธีการวัดผลและการประเมินผล ซึ่งมีหลายรูปแบบนั้นสอดคล้องกับระดับความสามารถ ธรรมชาติของผู้เรียน ตัวแปรเกี่ยวกับภาษาถิ่นของผู้เรียน และเรื่องที่สอนมากน้อยเพียงใด

2. องค์ประกอบเกี่ยวกับตัวผู้เรียน แบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ

2.1 ความสามารถของผู้เรียนที่จะเข้าใจการสอน ซึ่งขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถด้านภาษาของผู้เรียน (Verbal Ability)

2.2 ความถนัดด้านภาษาของผู้เรียน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมกับความถนัด

2.3 ความมานะพยายามของผู้เรียน การที่ผู้เรียนจะเกิดความมานะพยายามที่จะเรียนภาษาต่างประเทศนั้นขึ้นอยู่กับ ความต้องการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดของผู้เรียนต่อครูผู้สอน ความสนใจในภาษาต่างประเทศที่เรียน ความรู้สึกต่อวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาต่างประเทศที่เรียน และความรู้สึกเป็นปรีดิ์ (Anomie) ต่อวัฒนธรรม และการแก้ปัญหาด้านวัฒนธรรมเดิม

2.4 ยุทธวิธีหรือวิธีการเรียนภาษาของผู้เรียน การเรียนภาษาใหม่จะได้ผล ถ้าผู้เรียนมีความสามารถที่จะกลืนกลาย (Assimilate) ความรู้จากภาษาใหม่เข้ากับภาษาของตนได้ดี สามารถถ่ายโอนสิ่งที่รู้ใหม่และสิ่งที่เรียนรู้แล้วเข้าด้วยกัน เข้าใจโครงสร้างของภาษาใหม่ และมีทัศนคติที่ดีต่อภาษาที่เรียนใหม่

2.5 ผลที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนภาษาต่างประเทศหรือภาษาที่สอง หมายถึงการที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาใหม่แล้ว ภาษาใหม่ให้ความรู้ซึ่งมีผลต่อสติปัญญาและความรู้ของผู้เรียน หรือ

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือไม่ และภาษาใหม่ที่เรียนมีผลต่อบุคลิกภาพ (Personality) ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

3. องค์ประกอบด้านสังคมและวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น

3.1 ความยึดมั่นในภาษาของตนเอง

3.2 องค์ประกอบทางภาษาศาสตร์

3.3 ภาวะสองวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมของผู้เรียน

การที่ผู้เรียนมีความยึดมั่นในภาษาของตนเองมากเกินไป โดยไม่ยอมรับภาษาใหม่ การเรียนก็ไม่ได้ผล นอกจากนี้ผลเรียนภาษาต่างประเทศจะต้องมีความเข้าใจในข้อแตกต่างของ ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาแม่ว่า มีข้อแตกต่างกับภาษาที่สองมากน้อยเพียงใด ในด้านการออกเสียง เสียง การเรียงคำ เป็นต้น นอกจากนี้สิ่งที่ผู้เรียนต้องพบขณะที่เรียนภาษาต่างประเทศ ก็คือวัฒนธรรมของ ผู้เรียนเองกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ถ้าวัฒนธรรมมีความคล้ายคลึงกันมากเท่าใดการเรียน ภาษาต่างประเทศก็ได้ผลมากขึ้นเพียงนั้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุชาติ ถีระภูม (2524, หน้า 87-89) ได้ทำการวิจัยเรื่ององค์ประกอบบางประการที่ สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัด นครสวรรค์ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 422 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทางด้านตัวนักเรียน ตัวพยากรณ์ ได้แก่ เพศ สถิติการขาดเรียน และองค์ประกอบทางด้านครอบครัวของนักเรียนเป็น ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ประเสริฐ เตชะนาราเกียรติ (2532, หน้า 75) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ ด้านนักเรียน องค์ประกอบด้านครู สภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า รายได้ของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง และการส่งเสริมการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

อลิสรา จริบุญดิลก (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ศึกษาใน ระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2543 พบว่า รายพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติมากที่สุด แยกตามพฤติกรรมก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน มีดังนี้ พฤติกรรมก่อนเรียน ได้แก่ มีการ เตรียมอุปกรณ์การเรียนพร้อมก่อนถึงเวลาเรียน พฤติกรรมระหว่างการเรียนรู้ ด้านการเรียนรู้ ข้นนำเข้าสู่ บทเรียน ได้แก่ มีการนำความรู้เก่ามาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ข้นสอน ได้แก่ ซักถามครูในเรื่องที่

กำลังเรียนขั้นฝึก ได้แก่ ใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษประกอบการเรียน ชื่อนำไปใช้ ได้แก่ ทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน และขั้นสรุป ได้แก่ ร่วมปรึกษาและวางแผนกับเพื่อนในกลุ่ม พฤติกรรมระหว่างเรียนด้านเจตคติ ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นฝึก ได้แก่ ตั้งใจเรียน ชื่อนำไปใช้ ได้แก่ มีความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรม และขั้นสรุป ได้แก่ เต็มใจเป็นตัวแทนในการร่วมกิจกรรม พฤติกรรมหลังเรียน ได้แก่ ท่องคำศัพท์ใหม่ที่เรียนและซักถามครูเกี่ยวกับการบ้าน

ซูริย์ จิวกุล (2513, หน้า 45 อ้างถึงใน นิยม สุขประพันธ์, 2514, หน้า 11) ได้ทดลองเปรียบเทียบการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีแปล กับการสอนด้วยวิธีการของภาษาศาสตร์ โดยใช้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 ห้องเรียน เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ในด้านความเข้าใจในการฟังและการเรียนรู้ไวยากรณ์ไม่ต่างจากกลุ่มเรียนด้วยวิธีแปล

ยี่ (Yee, 1971, pp. 42-44) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้มีการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Situation) อีกกลุ่มหนึ่งเป็นแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Situation) พบว่า กลุ่มที่ครูเป็นศูนย์กลาง เด็กจะถอยหนี เฉยเมย เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา ก้าวร้าว และเป็นปฏิปักษ์ต่อนักเรียนอื่น จากการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการเรียนการสอน

ชาห์ (Shah, 1971, p. 668-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางสังคมและจิตวิทยากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในละฮอร์ ปากีสถานตะวันตก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเกรด 10-12 อายุระหว่าง 14-16 ปี จำนวน 540 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายในการเรียนของนักเรียน ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ความสนใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียน และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ผู้ปกครองยอมรับและเข้าใจในตัวนักเรียน

ไวเนอร์ (Weniner, 1972 อ้างถึงใน อลิสร่า จิรบุญคิด, 2544, หน้า 19) พบว่าเด็กที่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมในอดีตมาเสมอ ๆ มักจะแสดงความเบื่อหน่ายกับกิจกรรมที่ไม่ท้าทายความสามารถของเขา เพราะรู้ว่าเขาต้องทำได้ในทำนองเดียวกัน เด็กทำกิจกรรมใด ๆ แล้วประสบแต่ความล้มเหลว เขามักจะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว ดังนั้นครูควรเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็ก